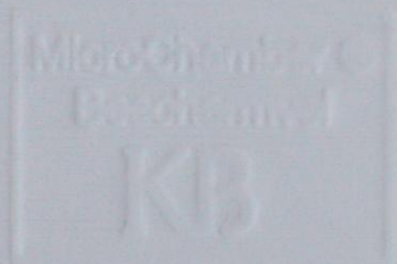
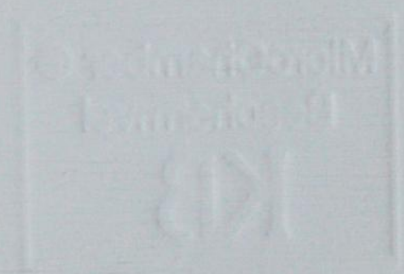

DIDOOS DOOT,
TREURSPEL.
Met eenige Konſtwercken,

Vertoont op d'Amſterdamſe Schouburg.

In felix Dido, neutri bene nupta marito,
Dum perit ille, fugit; dum figit iſte, perit.

Den vierden Druck.

t'AMSTERDAM,
By de Weduwe van *Michiel de Groot*, en *Gijsbert de Groot*, Boeck-verkoopers tuſſchen de beyde Haerlemmer-ſluyſen, 1682.

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

Op de DOOT van DIDO,

Door A. PELS.

SAg Dido noch eens op, en dacht aen den Trojaan;
En dacht aan wat ſy deed, en beter had gedaan,
Sy wenſchten hem licht weer eens aan, eens van haar werven,
Om noch ſo cierlijk eens, als Pels haar leert, te ſterven.

CONSTANTER.

Op het TREURSPEL van DIDO.

DE doodſche Elize, uyt donkre myrtewouden
Verrezen, en van wanhoop aaengevoert,
Komt ſpoken, op den toon der overouden,
In onze lucht, van dat gezicht beroert.
Zy ziet de Vloot der Trooyſche bannelingen
Voor wint in Zee heen zeylen in 't verſchiet.
En kan van wraak zich toomen noch bedwingen.
Nu grijptze 't zwaart des Helts, die haar verliet.
Maar och! geen zwaart vergoet dees nederlage,
De ſchennis van haar naam, en faam, en eer.
Daar legtze in 't bloet en zieltoogt, gantſch Kartage
Stort anderwef op 't lijck van Dido neêr.
De geeſt van Pels herbaart verſtorve minne,
Elck ſpiegle zich aan ſijne Koninginne.

Juſtus Agrippinas.

Op het Treurſpel van DIDOOS DOOT, *en het Blyſpel van* JULFUS, *door* A. PELS.

ENeas tegens wil d'Afrikaenſe ſtranden
Door 't Nootlot en 't bevel der Goden afgeſcheurt,
Doet Vrouwe Elize, die vaſt kermt en ſucht, en treurt,
Nu meer in wanhoop als voorheen in liefde branden.
Haer macht van ſich aen hem te wreecken, is voorby.
Wat nu? ontbreeckt een hart wel moedt, een arm wel krachten
In ſoo een hart gety van hollende gedachten?
O neen. Sy moort ſich ſelve in hare raſerny.
Wie treurt niet om dien druck? wie ſchrikt niet voor ſulck woeden?
Dat kermen gaet ons aen, dien degen in het hart.
O Pels, ten waer uw geeſt voorſien hadde onſe ſmart,
Het Amſterdams Tooneel verdronck in trane vloeden;
Nu is het u verplicht, om dat gy druck en boert,
By beurten, onverwart, malkand'ren doet verpooſen;
En mengt de doornen van dien jammerſtof met rooſen,
Wanneerge uw Koningin ten Schouwtooneele voert.

Catharina Queſtiers de Hoeſt.

OP HET SELVE.

ELck geeft ſijn oordeel, hoe een Treurſpel, ter tooneelen,
Voor d'oogen, op 't volmaeckſt, verhandelt dient te zijn.
Veel' Griecken willen dat de treur rolle af ſal ſpeelen
In vijf bedryven, en in eenen ſonneſchijn:
Maer Rinthon, mede een Grieck, nam niet dan drie bedryven,
En vlydde tuſſchen elck een boerrig byſpel in.
Italje en Spanje draeft op deſen voet in 't ſchrijven,
En op hun voorbeelt ſpeelt Kartagoos Koningin.
Elizes ſchim ga vry 't Elizisch velt doorſweven,
Elize ſal door Pels, Pels door Elize leven.

F. SNELLINX.

INLEYDING

TOT DEN INHOUT.

SEdert dat *Juno* en *Venus* van den gouden Appel versteecken waren door het oordeel van *Paris*, die den selven, neffens den prijs der uytsteeckende schoonheyt, aen *Venus* gaf, worstelder tussen die Godinne soo bitteren haat, dat sy, siende malkanderen niet te konnen beschadigen, dien sochten uyt te voeren, d'eene tegen des anderen aerdsche gunstelingen. Hier uyt sproot dien Tien-jarigen Oorlog, en eyndelyck de verwoesting van dat vermaerde *Troje*, met het omkomen aller Grooten van Koninckrijcken stamme, behalven *Eneas*, die met hulp en op den raedt van *Venus* sijne Moeder die gemeene nederlaeg ontquam, neffens sijnen ouden Vader *Anchices*, die hy op sijne schoudren torste, en sijn Soon *Askaen* die hy met de handt nasleepte, en beyde, met sich selve ter naeuwer noodt bergde uyt den brandt der Stadt, daer sijn Vrouw *Kreuza*, hem wat te langsaem volgende, sneuvelde.

Dese *Eneas*, vindende op strandt veel gevluchten van allerlye staet, en eenig gereedt vaertuyg, steeckt daer mede, als hun opperste hooft, op Godts genade in Zee; alwaer hy door *Junoos* wrock, die Wint en Baren tegens hem vreeslijck ophitst, naer allen schijn omgekomen was, had hem sijne Moeder niet bygestaen, en't Noodtlodt hem bestemt dien te zijn, uyt wien *Italie*, dat de gantsche Werelt onderbrengen moest, sijn eerste altijtdurende bevelhebber ontfangen sou, om welcker oorsaecken wille hy dat Landt met Wapenen aendoen; en alsoo de sijne daer planten moest. Hy komt dan, na veel rampen, en niet wetende in wat Landtstreecke, te *Kartaeg* aen, in de Zomer, behoeftig en onvoorsien van alles. Daer hy beleeft en vriendelijck ontfangen wort van de Koningin *Dido*, anders *Elize* genaemt, die byna een selve lot, als *Eneas*, had moeten beproeven. Want sy was wel eer getrouwt geweest aen *Sicheus* Koning van *Fenicien*, die schandelyck vermoort wiert van sijne eyge Broeder *Pigmalion*, op hoop van met de Kroon oock de Koninginne, die seer schoon was, te besitten. Maer *Sicheus* schim haer verschijnende, beveelt haer de wraeck, die sy hem beloofi, neffens het houden van den Weduwelijcken staet tot haer eynde toe.

Tot uytvoering van't eerste, vlucht sy met een onwaerdeerlijke schat

en de beste Onderdanen, van welcker genegentheyt tot desen aenslag sy sich alvorens verzekert had, onder de bescherming van Hiarbas Koning van Getulien, die de gevluchte wel als sijne Onderdanen ontfangen, doch geen Landt met het oppergezag den selven eygendoemlijck toestaen wil, om sich sulcke ontsacchelijcke Naburen niet te maecken.

Haer list echter verwerft soo veel, dat hy haer voor een geringe prijs soo veel strands verkoopt, om hare dooden te begraven, als sy met een Ossenhuyt soude konnen omvangen; 't sy hy soo veel achting voor het gekroonde Hooft hadde, dat hy haer niet van alle mercken van oppergesag ontbloot wilde laten; 't sy hy dese schoone, op welcke hy verlieft was, soo kleynen bede vreesde te weygeren, of dat bygeval sijn insicht niet staarde op eenig gevolg, dat berouw naslepen kon.

Maer de Koningin laet de huyt aen seer dunne riemen snijden, en omvangt soo grooten ruymte Lands, dat sy op dien gront een heerlijcke Stad ontworpen hebbende, al verre aen't opbouwen der selve is, als Eneas daer belant, die van Dido en haer Hof (om de overkomst haerder ongelucken, en op geen ongegronde hoop, dat se strijdbare vreemdelingen sich met hare Ondersaten voegende, een zenuwe van macht, en ontsag aen de tedere opgang der jonge Stadt souden strecken) alle goet onthael en vriendelycke bejegening geniet.

Door dit middel en door den vlijt der Trooysche Bevelhebberen, stelt sich hunne Vloot weder in behoorlijcken staet; terwijl de vriendtschap van Dido door al te grooten achting van desselfs ongemeene gestalte, en begaestheyt van tonge, in liefde verkeert zijnde, grooter kracht krijgt, door den raedt van haer jonge Suster Anna, die mede al te voordeeligen gevoelen van den beleefden ommegang, en heusche zeden van Serestus, eerst Edelman van Eneas, hebbende, soo veel meer leé dan Dido, als haer geheyme brant minder aemtocht had, en den staet van Serestus meer met de hare verscheelde, als die van Eneas met Dido; wiens vlam nu ter dake van hare ingebondenheyt uytsloeg, en haer in sulcken gesteltenis gebracht had, dat hart noch schoot des begunstigden eerste storm af te slaen sag.

Juno dit gewaer wordende, soeckt Eneas door dese min uyt Italie, te houden, en stelt loostlijck een huwelijck van dese twee aen Venus voor, die haer wit merckende, 't werck geveynsdelijck toestemt; soo dat Juno, die het te voltrecken op sich genomen had, op een dag dat het Hof op de Jacht was, een vreeslijcke storm van Hagel, Donder en Blixem doet verwecken, en Eneas en Dido sich onversiens in eene selve spelonck, om dit onweêr te laten overwayen, doet ontmoeten; daer beyder smeulend vier in

eene

ene vlamme smeltende, de voorbruyloft onder haer beyde, sonder andere lechtigheyt gehouden wert, Dido de gedane belofte aen haer overleden an overtreedt, en die byeenkomst een tweede Huwelijck noemt.

Eneas sich selve en het bevel van 't Nootlot, hem in Licie door A-lloos godspraeck gedaen, dat hy alles onaengesien naer Italien streven oest, door haer behaeglijcke omhelsingen oock vergetende, bemoeyt sich u geheel met de opbouwinge der Stadt, als sijn werck; en leyt het, op n blijven, ten minsten op een vertoeven aen; welck voorbeelt des Vor-en van den Onderdaen gevolgt, vele verbintenissen van landaert ver-rsaeckt. Dit doet de Buurvorsten, die de Koningin tot Gemalin ver-cht hadden, en sich alle door begunstiging van een vremdeling niet al-en verstooten zagen, maer sulck een saem gevoegde macht vreesden, n zien, en de mont soo wijt op, dat Jupiter door hun misnoegen, ja sij-en troon ontrust, d'oogen op het doen en laten van dees verliefden, die naem noch faem meer passen, neêrslaet; en Merkuur aen Eneas af-aerdigt, om hem 't besluyt van het Nootlot op nieuw indachtig te ma-en, en daer neffens sijne dreygementen te verkondigen. Eneas ontfangt, oewel halfslapende, die boodschap; en geport van de mindere hoofden, out dagelijcks raedt, door wat wegen men dit vertreck best soodanig in werck stelle, dat de Koningin daer in verwillige; terwyl Dido de nieu-e vlijt van dit toerusten speurende, en niet naer genoegen te vrede ge-elt van Eneas, die haer nu dit, dan dat wijs maeckte, begint de waer-eyt der saecke te vermoeden; en hebbende op een nacht dat Eneas met de ijne raedt hield', naer hem, die gewent was haer alle nachten by te omen, vergeefs gewacht, vol vrees, dat hy eens onvoorsiens met de Vloot, die nu heel gereedt was, in Zee mocht steecken, staet voor dag voor lauw op; om van Eneas, die sy selve wecken gaet, de geschapenheyt van t werck te verstaen; en hier begint het Treurspel.

Het Toneel is in en om Kartaag. Het Spel speelt laet in 't Na-aer, en begint omtrent een uur of twee na den opgang der zonne, op welcke tijdt het 's daegs daer aen eyndigt.

VERTOONDERS.

Kupido.
Rey van Minnegoodtjes.
Dido, Koningin van Kartaag.
Eneas, Soon van Venus, hooft der vluchtelingen van Troje.
Barce, Voester van Sicheus, Dido verlede man, nu haer eerste Staetjuffer.
Anna, Didoos jonger Suster.
Melinde, Tirische Gravin, Annaes eerste Staetjuffer.
Menalkas, Hovenier van Didoos lusthof,
Serestus, eerst Edelman van Troje.
Achates, Eneas halsvrindt,
Menestheus,
Kloantes.
} Bevelhebberen in de Trojaensche Vloot.
Merkuur.
Askaen, Eneas Soon.
Bitias, Opperste van Didoos Raedt.
Priesterin.
Juno.

Zwygende.

Soo veel Reyen van Trojanen, Kartagers, Hofknapen, Staetjuffers, Raetsheeren, en Priesteressen, als de gene die het vertoonen willen, gevoeglijck konnen bybrengen, en onkosten doen willen.

DIDOOS DOOT, TREURSPEL.

EERSTE DEEL.

I. TOONEEL.

Het voorhof van Eneas Paleys,

Kupido met kroon en septer versiert, dalende op een hemelkloot. Rey van Minnegoodjens in de kloot.

Wien voegt de kroon soo wel op 't hooft,
Als 't hooft der Goden?
Die al de vreugd, daer 't hart op is te nooden,
Of schenckt of rooft.
Wien voegt de staf om te gebieden,
Soo wel als my?
Die; wen 't men lust, doe quynen, of verbly
De hemellieden.
Dat dan het sterffelijck geslacht
Sich niet verwonder;
De goôn van hel, en zee, en licht, en donder,
Ontsien mijn macht.
Want schoon de leest van mijne leden
Is grof noch groot;
Het godendom lijtme op dees hemelkloot
Niet sonder reden.
En al hoewel ick self een hart
In minne ontsteke,
Het houw' de maet in 't minnen; want ick wreke
Met hoon en smart,
Wanneer het tegens eer; of eeden
Wel eer gedaen,
Sich overgeeft. Mijn grootheyt stoot sich aen
Sulck overtreden.

Die eene proef daer van begeert;
Hy neemſe daedlijck
Van Dido, die ſoo ſchandelijck en ſchaedlijck
Haer ſelve onteert,
Door 't al te reuckloos overgeven
Van hart en ſchoot,
En ſluyt miſtrooſtig, door een ſnoode doot,
Haer ſchand'lijck leven.
Sie Anna nu, oock fel gewont;
Hoe kanſe veynſen!
Hoe moeylijck wringt de nootdwang die gepeynſen
Haer uyt de mont!
Die ſchaemte, en angſt, die vrees, dat ſorgen
Sy u een baeck,
O jeugt. Sie toe. Het ſchoonſte kruyt houd vaeck
Een ſlang verborgen.

Kupido ſpringt van de kloot af, daer vier Minnegootjes uytkomen.

Dat ſich dees hemelkloot ontſluyte. Treedt tot my
Getrouwe dienaers van mijn trotſe heerſchappy.

Rey van Min. Gebie Heer Koning, wy verwachten uw' bevelen,
En komen vaerdig met breeckbeytels en houweelen,
Gelijck gy 't had belaſt.

Kupido. Hoort toe, mijn broeder mint
Kartagoos Koningin, ſoo hevig en ſoo blin ;
Dat nootlot, noch Askaan beloofde Koningrijcken,
Noch laſt der Goden hem bewegen uyt te kijcken
Naer dat Geſchenck; daerom zent Moeder my om laeg,
Op dat ick van ſijn hooft der Goden ſtrafen plaeg
Sou wenden. Om dit wit te treffen, wil ick 't weſen
En 't kleedt van Neef Askaan aentrecken; en beleſen
Vrouw Dido door bedroch, en loogens in dien ſchijn,
Dat, als ick Broeder ſpreeck, hy ver van daer moog zijn;
Want anders is 't vergeefs en ydel hem te winnen;
Soo werckt haer by zijn op ſijn overwonnen zinnen.
En ik heb deſe dag daer toe verkooren. Ga,
Hael ſtrax de Kledren van Askaan, en keer hier dra;
Maer op dat hy niet ſteure ons voorneem, moet hy later:
Als daeglijx, op ſtaen Strijck ſijn ſlapen met dit Water;
't Heeft groote kracht.

II. TOONEEL.

Kupido.

IK heb vrouw Anna oock gewont;
Sy veynst haer vrolijck, maer sy herbergt in den gront
Des herten eene vlam, die haer voor dag komt wecken,
En steeds ontrust; 'k wil die aen haer beminde ontdecken
Op dese wijs. het is Serestus, dienze mint;
Doch hy is onbewust van Annaes vlam, en vint
Als eersten Edelman, en Broeders wel vertrouwden,
Geen grooter wellust, dan sich in dien staet te houden;
Maer 't nootlot wil hem op Cartagoos hooge troon:
Daerom moet sijn meestres: bewogen tot haer hoon
Door 't vreesen voor sijn doodt, 't verborgen vuur ontdecken.
Gy ondertusschen sult verspieden de vertrecken
Van Vorst Eneas, en het voorste van 't gebouw
Ontmetselen, op dat, als d'onbedachte vrouw
Sich met my derwaerts geeft, Serestus uyt wil treden,
Gy steen en balcken op hem neêrstort na beneden.
Maer siet wel toe, bewaert Serestus, dat hem scha
Noch ongemack ontmoete, elck van uw' allen sla
De hand aen 't werck, en als 't gedaen is, gaet dan speelen.

III. TOONEEL.

Kupido. Minnegoodjes.

Min. MOnarch der goden, sooge uw' aenslag denkt te heelen,
Vertreck van hier. De Vorst komt, met de Koningin
Geselschapt herwaerts aen.

Kupido. Ick siese en hoe de min
De vreez' en wantrouw elck om 't hevigst haer bestrijden.
Men passe op 't geen ik heb geboôn, en ga ter zijden.

IV. TOONEEL.

Dido. Eneas. Barce.

Dido IK wachte uw dese nacht, Eneas, naer gewoont.
Gy quaemt niet; doch ick heb u selve alreê verschoont;

D'uyt-

D'uytrusting van uw' vloot ontschuldigde uw toeven.
Eneas. Mevrouw, 'k wierdt schielijck door Achates...
Dido. Wy behoeven
Malkandre met geen vond te paajen, daer de geest
Voorheen op speelde, hoor het swaerste weegt ons 't meest.
't Vertreckt legt u, de zorg daer voor leyt my op 't harte.
Eneas. Mevrou, die sorg.
Dido. Neen, neen, indienge u mijner smerte
Erbarmt had, Dido sou wel weten, op wat voet
Eneas al sijn volck naer scheep vertrecken doet.
Eneas. Men hoor my doch
Dido. De tijdt wil 't op dit pas niet lyen,
Geen woorden konnen my, uw woort alleen, verblyen.
Eneas. Brack ick het immer?
Dido. Noyt; maer 't is misschien bestemt.
Soo gaet de roep
Eneas. 't Gerucht spreeckt van de waerheyt vremt.
Dido. 'tIs so. Maer d'oorsaeck die my hier heeft heen doen komen.
Is dees' niet. Arme vrouw, wat hebtge niet te schroomen!
Mijn vesten half volbouwt, en slooten blijven staen;
Men dreygtme aen alle kant met oorlog; d'onderdaen
Roept om een Koning; 'k durf niet in den Raedt verschijnen;
Soo heeft de wantrouw daer de trouwe van de mijnen
Verleyt. Men mompelt: Stadt en volckeren zijn veyl
Voor 't hoogste bot; sy gaet met haer Eneas t'zeyl;
Sy heult met hem, en hout die handelinge verborgen.
Eneas. Mevrouw, ontsla uw hart van die onnutte sorgen,
En seg my d'oorsaeck van uw komste. Ick sie hier door.
Dido. Hiarbas Afgesant begeert van daeg gehoor,
En haestig antwoort; dit 's de last van sijne brieven
Voor dag ontfangen.
Eneas. 't Is niet oorbaer hem te grieven:
Maer quaemtge daerom selve; een knecht had my die last
Best aengebracht.
Dido. Neen; een die vliên wil dient verrast.
De noodt verstoute my u selve te gaen wecken;
Ick dacht, de vloot is reê; Eneas mocht vertrecken;
Men jaegt de schuwe maer, wanneer men hem ontbiet.

Eneas.

neas. Mevrouw, 'k ly, sonder uw verwijt, genoeg verdriet.
My drukt uw druck, maer dat die druck maeckt, gaet my verder
Aen 't harte, en smelt mijn geest hoe langer hoe verwerder,
'tIs waer, de Vloot is klaer en zeylreê; maer ik sweer
By Vaders schim, by u, en by dit zijdgeweer,
Dat nimmer mijn besluyt geweest is, u te laten.
Ick heb op 't pe[illegible]n van de hoofden der Soldaten.
Van d'oudste van ons volck, en van mijn heele hof,
Om meerder ongemack t'ontwijcken, wel verlof
Tot wederom versien van onse Vloot gegeven,
En nimmer sag ick werck soo voortgaen van mijn leven,
Maer als ick 't seggen sal, gelijck het is Mevrouw,
'k Dacht, dat het werck tot in den winter duuren sou;
Dan, dacht ick, souw de tijd doen andere uytstel komen;
Hoewel Anchises en Krüza in mijn droomen
My vaeck verschricken met hun dreygen, dat de vreugt
Die my u by zijn geeft, terwijl de fluxe jeugt
Van mijn Askaen verloopt, my bitter op sal breecken.
Barce. Maer Koningin, het uur is rede of haest verstreken,
Waer in de Raedt moet zijn vergadert op de zael;
'tIs negen uuren aen de zonnaelt.
Dido. Voester, drael
Hier niet. Seg, dat wy al op weg zijn.

V. TOONEEL.

Dido. Eneas

MAg ick hoopen
Eneas, datge me als voorheen bemint?
Eneas. Hoe loopen
Uw' zinnen heen en weer.
Dido. Ay stelze weder vast.
En geefme een teycken, dat uw min niet dort, maer wast.
Eneas. Wat teycken Koningin?
Dido. Het liefste van uw' panden.
Eneas. 't Wort dubbel toegestaen; ick sal uwe handen
Doen levren, eer de zon keert van sijn hoogste punt,
Een degen, die verwint, daer 't fijne spitse munt;

En

En wapenrock, wie ſlag, noch ſnee, noch ſteeck kan ſchaden.
Die mijne Moeder ſelf my boven de gewaden,
En 't harnas aentrock, toen...

VI. TOONEEL.

Anna. Dido. Eneas. Melinde.

DE Raedt is reets by een,
En wacht uw komſt.
Eneas. Mevrou, 't believe u voor te treên,
Ick volg u.
Dido. Neen mijn Vorſt, gy moogtme wel geleyen
Tot op den troon; het voegt ons beter dan geſcheyen.
Anna Uw brandt krijgt ruyme plaets, minſiecke Koningin,
Door 't klagen, daer mijn hart moet barſten aen de Min.

VII. TOONEEL.

Melinde. Anna.

ZOo heeft d'Afgeſant van Vorſt Hiarbas heden
Sijn boodſchap ingebracht met dreygende gebeden?
Wat wil hy?
Anna. 't Huwelijck met Dido, geen verbond
Als dit, gevalt hem, of hy dreygt Cartagoos gront
Met ſeſtig duyſent man te naeſten, en te naderen,
Als 't erſlijck goet op hem beſtorven van ſijn Vaderen,
En dat hem Dido met geen reden noch beſcheyt
Onthouden mag; om dat hy ſchendig is miſleyt,
Soo ſeyt hy, door 't verding, dat met de Koninginne
Van ſijn kant, ſonder arg, ter goeder trouwe, uyt minne
Gemaeckt is.
Mel. Wondre kracht van Min! Vrou Dido ſucht,
En vleyt haer lief, op hoop van ſijn beſtemde vlucht
Te ſchutten; daer ſy ſelfs de dienſten en gebeden
Van Koningen veracht; hoewel hy verr' beneden
Den ſtaet is, die ſy door 't aenvaerden van de Trouw
Eens Konings, vredig, en met vreugt beſitten ſou.
Eneas veynſt, maer mint haer in ſijn hart. Daer tegen
Begeert Getulie de liefde door den degen,

In 't openbaer.

Anna. Maer ick, och arme, ick brande, en 't vuur,
Dat my verteert, schijnt doof, maer 't wast van uur tot uur;
En sal, ten sy 't de Goôn verhindren sijne gloeden
Ter lichten lage erlang, tot mijne schande, voeden.
Daer leyt dan al [illegible]e roem, daer ick wel eer soo prat
Op steunde, en st[illegible]ite, en als een Paeuw daer heene trat.
Wat raet Milind[illegible];

Mel. Ick weet geen raedt, Mevrouw, als dese,
Dat uwe mont u trooste, uw' handt u self genese.

Anna. Ach stond dit maer aen my.

Mel. 't Staet aen u, soo gy wilt;
Want woorden onder ons sy lang vergeefs gespilt.
Het staet aen u, den Artz self d'oorsprong van uw lyen
T'ontdecken.

Anna. 't Staet aen my Serestus te gaen vryen?

Mel. 't Ontdecken van uw gunst is juyst geen vryery.

Anna. Die heeft hy lang gespeurt, en lichtelijck meer in my.

Mel. Maer uwe gunst misschien voor vrindschap opgenomen.

Anna. Die vrindschap hoorde hem wat verder te doen droomen.

Mel. Gy toont haer yder; 't is uw aengebooren aert.

Anna. Heel anders hebben 't hem mijn suchten vaeck verklaert.

Mel. 't Ontsach verbiedt hem licht aen sijn geluck te dencken.

Anna. Ontsach kan menigmael meer als verwaentheyt krenken.

Mel. Indien 't u krenckt, ontsla u selve van dien last.

Anna. Gy leert my anders, als 't Melinde en Anna past.

Mel. 'k Doe niet, Mevrouw, ick ben met uwe min bewogen.

Anna. Met welk een voorhooft hem dit melden? met wat oogen?

Mel. 't Geschie door my, als of gy 't niet eens wist, Vorstin.

Anna. Neen, neen, Melinde, noyt laet ick my door de Min
Soo ver verrucken, dat mijne achtbaer heyt en luyster
Gevaer loop'; noch besta yets, dat mijn eer verduyster.
Eer sterf ick.

VIII. TOONEEL.

Kupido in Askaans kleederen, Anna. Melinde.

Kupid. Niet Mevrouw, het leven is soo soet.

Anna. Wat segtge Askaan? helaes Melinde, mijn gemoet

Ontſtelt ſich door ſijn komſt. Wat ſoecktge Askaen?
Kupido. Mijn Vader;
Waer vinde ick hem?
Anna. Ick ſal 't u ſeggen; komt wat nader;
En ſeg my eerſt wat nieuws; hebt gy hier lang geweeſt?
Kup. Ja 'k; en heb gehoort, Princes, al watge vreeſt.
Anna. Wat vreeſe ick, ſegtge?
Kup. 't Geen gy wenſcht.
Anna. Wat 's dat te ſeggen.
Kup. Gy ſelve weet dat, ſoo 't behoort, wel uyt te leggen.
Anna. Geeft gy ons raedſels uyt? 'k verſtaet niet.
Kup. Was de zin,
Sereſtus ſoo bekent, als u, gy klaegde min.
Anna. Gy hebt ſoo wat gehoort, Askaentje, en meent te weten
Meer als de kind'ren doen.
Kup. Dat heeft u licht geſpeten;
Maer 'k ſal het ſeecker aen geen menſchen ſeggen. Neen,
Mijn Vader heeft my dat verboden lang geleên.
Anna. Askaen, men bid u niet te ſwijgen; maer te ſpreecken
Soo onbedacht, gelijck gy nu doet. zijn gebreecken.
Der jonkheyt, die niet weet, wat quaedt ſy daer meê doet.
Kup. Princes, gy ſchijnt verſtoort; maer 'k meende 't ſeker goet.

IX. TOONEEL.

Dido. Anna. Kupido. Melinde.

Dido. Zyt gy verſtoort?
Ann. O neen,
Dido. 't Blijckt anders uyt u weſen.
Kup. 't Verſchil is niet heel groot, 't is tuſſchen ons gereſen.
Anna. Het jonske wort te ſtout, ſijn klap verveelt in 't end.
Kup. Ick queld'er met haer lief.
Dido. Zoo is ſy u bekent?
Mel. Mevrouw, hou hem niet op, hy moet ſijn Vader ſpreecken,
En ſocht hem hier.
Dido. Die is al t'huys naer ick het reecken.
Hy wiert gewacht, en ylde.
Kup. Ick had dien ſelve laſt;
Maer

Maer die is nu bestelt.

Dido. Seg dan Askaan, wie was 't

Daer gy Mevrouw mee quelde;

Kup. Ick durf het niet verklicken;

Maer noemt my eenige, als gy 't raet, soo sal ick knicken:

Dido. Is 't een Kartager? een uytheemse? is 't een Trojaen?

Anna. 't Kint lacht met u.

Dido. Zijt gy het selve niet Askaan?

Kup. Neen, die het is, heeft meer verstant als ick, en jaren;

Hy gaet niet meer in 't school.

Dido. Is 't Vader?

Kup. Hoe ongaren

Sout gy dat sien; maer 'k mag het u niet seggen.

Dido. Knickt

O Goden!

Hier swijckt Dido eenigsins, en wort ondersteunt.

Kup. Zie Princes, de Koningin verschrickt,

Wat schort'er?

Anna. Hoe Mevrouw, my dunckt in plaets van toren

Ontsinckt u het gemoet. Een kint kan mijn verstooren,

Maer u ontsetten. Weg Askaan, de Koningin

Vergramt sich om de klap, diege uyt, en ick niet min.

Kup. Ick ga, maer dat verbrot is moet ick eerst herstellen.

Anna. Dat is onnodig.

Kup. Neen, vrouw Dido moch haer quellen;

't Is Vader niet, Mevrouw, hy is'et seecker niet.

Ick sey het maer uyt klucht.

Dido. Wie dan?

Kup. Dat gy my liet

Naer huys toe gaen, 't waer best.

Dido. Neen, seg 't vry, 't kan niet schaden.

Kup. Ick mag niet, maer soo gy het kunt in dryen raden,

Zoo sal ick knicken.

Dido. 't Is Achates? is het dan

Serestus; is hy 't? hoe! men hoord twee Lyc.. van

Anna. My dunkt, Mevrouw ..t instorte, om hae. wel gelooven

Dido. 'k Zou niet, ten waoen, dicht by d'altaer van ..p boven

Uw' oordeel klimt, 'an geheyligt, om te spreecken

Die my mijn liefde geeft, doch seer ongaerne lijt,
Dat hy my openbaer de reden van die tooren.
Anna. 't Geloof staet vry. Maer als gy zult van Anna hooren
Dien roep gaen, als van u, dan ken ick gaerne schult.
Dido. 'k Spel een verborgen min uyt Susters ongedult.
Anna. Uw' min weet alle man; zijt bly; s'is onverborgen.
Dido. Uw raedt, geveynsde, uw raedt bracht Dido in die sorgen,
Anna. 'k Moest u, om uwe doodt te weeren, dit wel raên.
Dido. Wy sien nu wel, waerom het alles wiert gedaen.
Anna. Om van twee groote quaân het minste te verkiesen.
Dido. Veyns niet; gy vreesde, als ick, uw' vryer te verliesen.
Anna. 'k Ben Dido niet; ick hang my aen geen vremdeling.
Dido. Seg, datge u sijner schaemt; sijn staet is te gering.
Anna. Hy is eerst Edelman van Troje, en d'uwe een bastert.
Dido. Hoe Suster, Venus zoon; sie toe wie dat gy lastert.
Anna. Wie kent hem hier, hy komt van verre, en snijt groot op.
Dido. Hoe geeftge dus der Goôn, en mijn ontsag de schop.
Anna. Mevrou, gy brakt het selve, en dwingtme soo te spreken.
Dido. Waer is die breuk? seg op, waer is die dwang gebleecken?
Anna. In 't heulen met een kint, tot nadeel van mijne eer;
Welck nadeel gy licht denckt, dat uwe schand met meer
Gemack verschoonen souw; maer Suster, 'k sal de Grooten,
En 't oud en eêl geslacht, waer uyt ick ben gesprooten,
Soo niet beschaamen; neen, vertrouw dat vry van my;
Daer past geen ander, als een Koning, op dees' sy,
Neen, Anna sal sich niet miskennen, noch vertreden
Die wijtbehaelde roem van suyverheyt en zeden
Mijn oog sou schemeren, indien het soo laeg sag.
Geen Onderdaen sal oyt mijn wit zijn.

Hier stort het voorste van Eneas Hof in.

Goden, ach!
Wat 's dit? spaert doch den Vorst, daer valt sijn hof ter neder,

X. TOONEEL.

Ser[illegible] *Kupido, Melinde.*

Ser. HEwacht, en ylde. Die is al t'huys [illegible]
Did. Ick had dien tem.

Ser. Men helpme.
Anna. Ik hoorſe weder.
Bewaert mijn Edelman, ô Goden. Gae en zie
Melinde hoe 't 'er ſtaet, en keer ſtrax. Zie doch, wie
Daer kermt.
Dido. Trouwanten, op, op Burgers ſteekt Trompetten
Ter Hof-tinne af, miſſchien voortkomt men het verpletten
Van die half levend zijn begraven onder 't puyn.
Anna. Daer keert Melinde.
Dido. O Goon, ſpaert doch Eneas kruyn!
Wat brengt Melinde?
Mel. Ach! heer Sereſtus ziet men onder.
En tuſſchen het... *Hier raeckt Anna in onmacht.*
Anna. Ay my!
Mel. Hy leeft, Mevrouw, en ſonder
Gequetſt te zijn; hy roept alleen om hulp.
Dido. Sy hoort
Niet, watge ſegt, ſoo haeſt gy maer 't gevreeſde woort
Sereſtus noemde, is ſy in onmacht neêrgevallen.
Men help hem, dit ſal licht vergaen.
Mel. 't Is niet met allen;
Sy komt weêr by.
Anna. Waer is Sereſtus lijck? ick wil 't.
Strax hebben, ſoo als 't is. 'k heb langs vergeefs geſpilt
Mijn tranen; maer ick ſal nu ſtorten heele plaſſen,
Om daer meê 't lichaem van Sereſtus af te waſſen,
Te ſterven uytgedroogt van vocht en min op 't lijck;
En volgen mijn beminde in 't onderaertſche rijck.

XI. TOONEEL.

Sereſtus. Dido. Anna. Kupido. Menalkus.

Kup GAet wel, Mevrou, 't gaet wel, Sereſtus is behouwen.
Did. En Vader;
Kup Die wiert van twee Lybiaenſche vrouwen
Verſocht, ſoo ſtrax eer 't Hof inſtorte, om haer in 't boſch
Te vinden, naer den noen, dicht by d'altaer van moſch
Bewaſſen, aen god Pan geheyligt, om te ſpreecken.

Van groote ſaecken, die dees' nacht zijn blijven ſteecken.
En Vader ylde, vol gedachten, ſtracks daer aen
Ten hove uyt; ſoo werde ick bericht.

Men. Wat ſeyt Askaen,
Dat ſich de Koningin ſoo ſeer ontſtelt?

Anna. Melinde,
Gy weet mijn ſwackheyt, en hoe ick Sereſtus minde;
Gy weet den ſtrijt, die liefde en eer in mijn gemoet
Zoo wreet gevoert heeft, ach Sereſtus!

Mel. 't Is niet goet,
Uw' hart ſoo open uyt te klagen, yder hoort'et.

Anna. 't Verkroppen van mijn pijn en harte leet vermoort'et.
Ick moet uytbarſten, of verſticken in mijn rouw.
Waer is het lijck? waer is Sereſtus?

Ser. Hier Mevrouw.

Anna. Wie roept u?

Ser. Hoor ick my niet melden?

Anna. Weg ontſinde;
Ick wil uw lijck; dat hy van hier vertreckt, Melinde.

Ser. Waer ben ick ſchuldig aen, Mevrouw, dat mijne doot
Uw gramſchap moet voldoen?

Anna. Met u verblijf; hoe groot
Is u vermetelheyt! Gy tergtme met uw toeven:
Ay ga Sereſtus; ga, hoe moogtge my bedroeven.

Ser. Men ſeg my d'oorſaeck van mijn ſtraf doch, en ick vlie.

Anna. Neen vlie niet, ga maer weg, op dat ick niet meer ſie
Het oogwit van mijn ſchande.

Ser. Onſterffelijcke Goden,
Wat brouwt men my;

Dido. waerom is d'Edelman gevloden:

Kup. Door Annaas laſt.

Dido. Men ſeg, dat hy ſtracx wederkeer.
Hoe Zuſter, is 't nu tijt, dat wy met ons geweer.
Ons ſelve vellen, daer de Vyandt ſtaet te winnen?

Kup. Daer keert hy.

Anna. Dat hy uyt mijne oogen blijf.

Dido Tree binnen.
Wien ſchuwtge?

er. De Princes, die my 't verblijf verbiet.
ido. Waerom?
er. De reden van haer gramschap weet ick niet.
Veel min, dat ick haer oyt misdeede.
ido. Ick sal 't u seggen.
nna. Ay Suster, swijg; hier is geen eer mede in te leggen.
Hy blijve onwetende, en ick ongeluckig. Ga
Serestus; weg Askaan: geen mensch koom ons te na
Mijn Koningin, vergeet mijn kleyn ontsach; 't vergrijpen,
Dat uyt een eerbaer en een minnend hart, in 't nijpen.
Der vreese spruyt, verdient meêlijden, en geen straf.
Is 't waer, ick brand van min; maer niemant weet 'er af.
ido. Gy mist, elck weet 'et.
nna. Niet, Melinde alleen.
ido. Mijn Suster,
Gy mist voor seecker; maeck u maer niet ongeruster,
Uw eygen mont heeft u verraden in de noot,
Toenge uyt de flaeuwte, die u gaf Serestus doot,
Weêr oplookt, hebtge u min self luytskeels uytgekreeten;
Nu wilt'ge 't sussen: neen, men mach, men moet het weten.
Serestus, sla wat acht op Susters ongemack:
Gy zijt'er d'oorsaeck van
nna. Elck draeg' sijn eygen pack.
ido. 't Valt uwe jeugt te swaer om soo alleen te dragen.
er. Het is my leet, Mevrouw dat ick u kon, mishagen.
ido. Neen, gy behaagde haer misschien te veel
nna. Vertrouw
Meer van uw selve, en van de swackheyt eener vrouw
Wat minder.
er. Mocht ick dit uytleggen tot mijn voordeel.
Anna. 't Onbrack Serestus lang aen kennis en aen oordeel,
Noyt aen bescheydenheyt, beleeftheyt en ontsag.
Helaas! of ick het swijge, of seg; Serestus lag
My lang in 't hooft, eer ick hem in mijn hart liet komen,
Maer sijne heusheyt heeft het end'lijck ingenomen:
Daer triomfeert hy nu, als winnaer. Maer misbruyck
Uw seege niet: verschoon mijn swackheyt: of ick duyck
Door schaemte in 't graf, dat my de min heeft opgedolven.

Ser. Mevrouw, is 't ernſt? kan ick geloven, dus de golven
Van uw gevreeſde haat ontſnapt te zijn; tot in
De haven van mijn vreugd uwe ongehoopte min.
Wat kan ick voor 't bewijs van ſulck een gunſt betoonen?
Anna. Wat kan de traagheyt van uw wedermin verſchoonen?
Ser. D'onwetenheyt.
Anna. Hebt gy mijn liefde noyt vermoet?
Ay ſpreeck recht uyt.
Dido. Princes, 't was, dunckt me, wel ſoo goet.
Dat ge uyt de lucht gingt, uw ontſtelde lichaem ruſte
Op uwe koets, en daer al klaegde, wat u luſte,
Ann. Melinde, help me dan, Sereſtus reyck me uw handt,
En ley me ick ben ſoo ſwack, tot aen het ledekant.
Ser. Steun op mijn arm.
Anna. Op 't hart ſou ick geruſter leggen.
Ser. Daer zit ge op 't kuſſen.

XII. TOONEEL.

Dido. Menalkus. Kupido.

Dido. WEl, wat komt Menalkus ſeggen?
Wat brengt ge?
Men. O Koningin, 'k was naeu ter boogaert uyt
Getreden, om te hoof dees' bloemen en dit fruyt
Te brengen, of ick hoorde uw Hof-klock onraedt kleppen,
De plicht van my, gelijck een yder deê, te reppen,
Bracht me aen het Hof van Vorſt Eneas; ick deê mijn beſt
Als andere; tot dat Sereſtus op het leſt
't Gevaer ontſlipte: dat hem vreeſlijck ſcheun beſchoren.
't Sint heb' ick hier vertoeft, doch vreeſde te verſtooren
Uw' Majeſteyt indien ick in dit ongeval
Een boodſchap deê, die haer miſſchien misvallen ſal.
Dido. Wat is die boodſchap?
Men. 'k Sou die gaerne in 't heymelijk ſeggen.
Dido. Askaen, 'k ſie kans 't geſchil met Suſter by te leggen;
Schenck haer dit fruyt, en maeck ſoo uwe pais met haer.
Cup. Ick durf niet; z'is te quaedt op my.
Dido. Neen, ga gy maer.
Ick kom u daedelijck by, om die te helpen maecken.

XIII. TOONEEL.

Dido. Minalkus.

Did. SPreeck op; nu zijnwe alleen.
Men. Het zijn verborge saecken,
En daer ick min van weet, als ick'er van vermoe.
Dido. Seg niet meer als gy weet, maer haestig; 'k luyster toe
Men. Geloof het doch uyt geen quaedtwilligheyt te wesen,
Indien ick mis.
Dido. Spreeck op; gy hebt geen quaedt te vreesen.
Ick ken uw' vroomheyt.
Men. Ick versoeck noch, Koningin,
Dat alles by u blijf.
Dido. Weest vry gerust daer in.
Men. Sey stracx Askaen niet, dat sijn Vader van twee Vrouwen
In 't bosch gewacht wiert.
Dido. Ja, ick heb dit wel onthouwen.
Men. 't Ontstelde u, dachtme?
Dido. 'k Had daer reden toe. Dees nacht
Had hy met haer om raedt te houden doorgebracht
In 't heym'lijck.
Men. 'k Hoorde 't hem oock seggen. Het gelooven
Van hem, of my, staet nu aen u. Jupijn hier boven
Sy mijn getuyge, dat Askaan uyt moedwil loog,
Of u verleyde; en dat my sulcx in 't end bewoog
U mijne vrees' die ick seer qualijck dorst ontdecken,
Ront uyt te melden, en geen tijdt altoos te recken.
Dido. Was dan Eneas met geen Vrouwen deese nacht
In 't bosch?
Men. Neen, Koningin.
Dido. Wort hy daer niet verwacht
Naermiddag.
Men. Neen Mevrouw, 't zijn mannen, en geen Vrouwen,
Indien men u of 't rijck verraden wil, die 't brouwen.
Achates, Mnestheus, en Serustus, met den Vorst
Eneas, en zijn zoon Askaen, die u soo dorst
Voorliegen, hebben raedt gehouden met haer vyven,

Tot aen den morgen, in den boomgaert van Olyven:
En 't is de derdemael alreê van dese weeck
Dat sy vergaderen. Ick bid genade; ick weeck
Noyt van mijn plicht, als slegs door misverstant; ick diende
Hun met mijn hart. 'k bekent: en was niet verder siende,
Als dat men raet hiel door uw' last: maer zedert heeft
Eneas my dees' rinck geschoncken: die soo geeft
Begeert veel: och! dit quam Menalkus stracks te blijcken
Hy stal mijn rust daer door. Geen schat kan my verrijcken,
Soo ick die mis Hy dwong my te belooven: dat
Ick niemant melden sou, self u niet, dat men had
Deez' raet soo heymelijck gehouden: maer 't geruchte,
Datge om Eneas soo veel leet, en kermde, en suchte,
Doet my mijn ongeluck klaer mercken.

Dido. Voester kom
Stracx herwaerts.

XIV. TOONEEL.

Barce. Dido. Menalkus.

Barce. WAt gebiet Mevrouw?

Dido. Gaet daedlijck om
De hooftman van mijn wacht, en seg hem in het keeren,
Dat hy sich van Askaan heel stil op mijn begeeren
Verseecker, doch niet melde op lijfstraf dit bevel.

Barce. Mevrouw, och wat begintge?

Dido Ick heb mijn rijp en wel
Beraden.

Barce. Mocht ick doch de reden daer van weten,
Om...

Dido. Doe dat ick gebie, die tijt was maer versleten,
Soo ick 't u seyde: en dit moet daedlijck zijn verricht.
Vlieg Voester, weynig tijt verbrot een aenslag licht.

XV. TOONEEL.

Dido. Menalkus.

MEnalkus rijs; gy zijt niet schuldig: 'k sal 't u loonen,
In plaets van straffen: 'k wil niet hooren van verschoonen.
Maer

Maer ſeg my, gy weet dat Vorſt Eneas niet
Naermiddag in het boſch ſal zijn.

Men. Mevrouw, hy liet
My weten door mijn Heer Achates, dat ſy heden,
Als om een wandeling weêr hofwaerts ſouden treden.
En dat de luſthof van de Goden was beſtemt
Tot haer vergaderplaets.

Dido. Het hart wort my beklemt.
Men leyt mijn lagen. Is 't niet mogelijck te weten,
Wat daer geraedſlaegt wort?

Men. O neen: ſy zijn geſeten
In d'open lucht neêr, aen een tafel, tuſſchen 't beelt
Van Pallas, en dat van Diana.

Dido. Dit verveelt,
My meer, als alles wat ſy doen, en onderwinden.
Is 't dan onmogelijck hier een middel toe te vinden,
En datme uyt d'eene hoeck, of d'and're haer verſpiê;

Men. Het is onmogelijck, Mevrouw, dat ſulks geſchiê:
't Is verr', gelijck gy weet, van boomen en prieelen.
Geen menſch kan ſich, om hen daer te verſpiên, ontſteelen.

Dido. 'k Bedenk een vond; ga ſtracx naer huys en wachtme daer:
Terwijl ick binnen ga, en maeck met Suſter klaer
Wat noodig is. Verraet gy my ſoo door de logen,
Eneas? Ach! die licht gelooft, wort licht bedrogen.

TWEEDE DEEL.

I. TOONEEL.

Een Luſthof met beelden.

Achates. Menalkas

ZEt hier de tafel, hier des Vorſten ſtoel de tijt
Verloopt de zon is vry gedaelt. Menalkas zijt
Omzichtig: houw het oog in 't zeyl.

Men. De paden
En d'ingang van den hof ſijn toe. Niet, dan deez' bladen,

Dees' beelden, boomen, en de vogels in de lucht,
Kan u verſpieden.
Ach. Dat de boogerpoort ter vlucht
Bewacht werde, om den Vorſt door dien weg in te laten;
Hy kan niet toeven.
Men. Uw verblijf kan hier niet baten,
Dametas; ga, en zet u aen de boogerpoort,
En wacht daer 's Vorſten komſt.
Ach. Menalkas, ga gy voort
Na 't luſthuys; Mneſtheus en Klohantus ſullen derwaerts
Hun wand'ling nemen.
Men. Heer, ſy komen beyde herwaerts.
Ach. Wie liet hun in?
Men. Mijn zoon, die ick daer had geſet.

II. TOONEEL.

Mneſtheus. Kloanthus. Achates.

Mneſt. ELendig overſchot van Trojes val!
Ach. Wat let
U Heeren?
Klo. Och! wy ſijn door 't toeven alle ſchuldig!
Ach. Wat is'er gaens? ſpreeck op; men draeg ſijn lot geduldig,
Soo 't niet t'ontvlieden is.
Mneſt. Helaes! de kleyne Askaan
Is in verſeeckering genomen; ſoo wort aen
De Vorſt geboodſchapt door Sereſtus.
Ach. Groote Goden!
Indien men 't noodtlot, en uw perſſend geboden
Nakomen ſal; waerom 't beletſel niet belet,
Dat onſe reys te loor, of ſoo verre achterſet.
Wat zeyt de Vorſt?
Klo. Soo haeſt dees' maer hem klonk in d'ooren,
Stond hy, als een, die ſpraeck en zinnen had verlooren,
Maer na een oogenblick bedarens, en een ſucht
Ter ſluyck geloſt, beval hy ons dat wy ter vlucht
Beveelen ſouden aen de hooftluy der Matrooſen,
En die van 't krijgsvolck, dat men 't verdere verpooſen

In

In Stadt opſchorten ſou; en preſſen 't volck na boort,
Verſeecker u, ſprack hy, van ſtrandt en Havenpoort;
Set dubble wacht uyt; dat men geen Kartager buyten,
Noch binnen geen Trojaen laet komen: om het muyten
En ander onheyl te verhoeden. Dit gedaen,
Verwacht ons in den Hof van Dido. 'k Ga Askaan
Uyt ſijn gevanckenis verloſſen. Gaet gy Heeren,
'k Sal met of ſonder hem ſoo daedlijck derwaerts keeren.
Dus ſprack de Vorſt: en ſtreefde, alleen geſelſchapt met
Sereſtus, Hofwaert in. Wy zijn geheel ontſet
Van haer vertoeve; want de Havenpoort wort reede
Bewacht van d'onſe.

Mneſt. Ik heb de ſtrandt en ſtrandpoort mede
In ons gewelt gebracht, en 's Vorſten verdre laſt
Volkomen uytgevoert.

Ach. Mijn harſſenen, vermaſt
Van ſorgen, vinden ſich niet machtig te beſeffen,
Hoeme in dit ongeval een wenſchlijck wit ſal treffen.
'k Ben 't eynde raedt. O brandt! die Troje, ſtont ſoo dier,
Maer min gevaerlijck, dan des Princen minnevier;
Gy liet ons immers hoop na die verwoeſting over:
Doch deſe trooſt, dees hoop, wort ſchandlijcker en grover
Verſuymt, en van ons ſelf, helaes te niet gemaeckt,
Dan of men 's hemels gunſt baldadig had gewraeckt;
Dan of men wenſchte, ons heyl, en eernaem te begraven
In Trojes puyn, en ons geſlacht der vreemden ſlaven
Te maecken. 'k Wort berooft van ſinnen. 't Is gedaen
Met ons Trojanen: want men ſal de kleyne Askaen
Eer ſneuvelen doen, als hem in onſe handen ſtellen.
Al ſou men hof en ſtadt, en Volck ter neder vellen.
De toorn van een verliefde, en ſoo verliefde Vrouw,
Als Dido, heeft de vrees, de ſchandt, en 't naberouw
Verbannen. Maer de Prins, en Heer Sereſtus treden
Ten luſthove in.

III. TOONEEL.

Eneas. Achates. Sereſtus. Mneſtheus. Kloanthus.

MIjn vrind Achates, gy hebt reden,
Indien gy me overhaelt op 't ſcharpſte. Ik ben de bron
Van

Van al dit onheyl, uw' doordringend oordeel kon
Dit lang verſien, uw mond my deſe ramp voorſpellen!
Maer ick elendige dorſt my hier tegen ſtellen,
Belachen uwe zorg, vertrouwen heul en heyl
Aen 't blint geval, en een verliefde vrouw die geyl.
En vol van achterdocht en minne, al aen durf vangen,
Dat in haer zinnen ſtoockt het vreeſen en verlangen.
Men eere my niet meer als hooft der vloote: ick ben
Vervallen van dien ſtaet, en eernaem. Ick beken
Mijn ſchult: en bidde u, aen den ſchuldigen te wreecken
't Geleden ongelijck: 'k ſal u niet tegenſpreecken,
Noch bergen 't ſtrafbaer hooft, ick bracht het daerom hier.

Acha. De Vorſt hou moet; indien hem die begeeft, ſal 't vier
Der tweedracht, vlooten en volck verdeylen, en verdelgen.
Het is een bittre brock; en ſwaer om in te ſwelgen;
Maer noot breeckt wet, en hier dient raet, en overleg.
Hoe is 'et met uw' zoon Askaan?

Eneas. Sereſtus, ſeg
Dees' Heeren, 't weynig dat men van hem heeft vernomen.

Kloa. Sijn hoogheyt ſie terwijl een weynig te bekomen
Van ſijn verſlagenheyt, en onmoet.

Mneſt. Hy ſie in,
Wat rampen reeds al zijn doorworſtelt: dat niet min,
Maer meerder ongeluck voorhanden is, eer 't landen
Van Latium geluckt, en 't Rijck raeckt in onz' handen.

Ach. De Vorſt neem plaets: hier is ſijn zetel. Heeren, zet
U ſonder tijt verſuym. Sereſtus, hoe is 't met
Askaan? hoe maeckt het Hof dit goet?

Ser. Gelieft te weten,
Mijn Heeren, dat ick aen 's Princeſſen ſy gezeten
In haer vertreck, verſlag deê van het ongeval,
Dat my ſoo vreeſlijck beſchooren ſcheen: en al
Het Hof in onruſt bracht, ſoo als Askaan ter zale
Intreden quam, en bood met minnelijcke tale,
Als hy oyt voerde, een korf met allerleye fruyt,
En bloemen, aen Mevrouw: haer biddende, datſe uyt
Haer ſin, de gramſchap, die hy had verweckt, ſou ſtellen.
Sy nam het aen; en hy begon haer weer te quellen,

Gelijck voor hene, met een vyer, maer met my
Het meeste voegde sich als derde aen onse zy
Heel dartel boertende, en scheen daer in soo bedreven,
Dat ick hem noyt soo arg gelooft hadt van mijn leven.
Maer eer een uur verstreeck, quam 's Koninginnen last:
Men hadde Trojes hoop, des Vorsten zoon, daer vast
Te houden, en hem op 't slot Mastburg te bewaren.
Vrouw Anna wilde, dat men daedlijck sou verklaren
's Gevangen schult: maer wiert beleeft bejegent, dat
Geen mensch, als Dido, wist, waerom hy wiert gevat.
Ick dreygde, en swoer, om dees' mishandeling te weeren,
Dat dit Kartago zuur opbreecken sou: maer 't sweeren
Noch dreygen baatte. Ick self moest aensien, dat Askaan
Wiert uytgeleyt, en als gevangen meê moest gaen.
Hoe kon ick 't keeren, die omcingelt was van knechten,
En krijgsliên? kracht, nog moet kon hoop, nog eer bevechten.
Aen wien was heul en hulp te soecken? hoe de gront
Des wercks te peylen? daer 't self Anna niet verstond.
Der Koninginnen komst hier op in arremoede
Ontstelde my niet min: door dien de toorn, de woede;
De dulheyt, en 't gevaer, dat hem verselt, ten oog,
En kaecken uytscheen. Volg my, sprack sy, Suster. 'k Boog
My, om haer over 's kints gevanckenis te spreecken:
Maer z'is, en sach my niet, ter zalen uytgestreecken,
Gevolgt van Anna. 't Was niet raatsaem, daer meer tijt
Te spillen, maer den Vorst te soecken gaen met vlijt:
Ick socht hem lang, doch vont hem endelijck: gy Heeren
Waert by hem, en ontfangt den last, die sijn begeeren
U opley.

Kloa. Sijn bevel is heel na wensch verrecht.

Ser. Wy met een kleynen hoop, die by ons quam, heel slecht
Gewapent, streven stracx na Mastburg toe, en vinden
Den ingang open, ons daer aengesien voor vrinden:
Ten minsten geen belet aen d'ingang, en de poort
Van 't Slot, met minder sorg, als oyt, bewacht: dies voort
Getreden, zien wy dees' vertwijffelt dien verslagen:
't Hair ruckense uyt hun hooft, hun boezem op. Wy vragen
Niet na hun ongedult, maer na den kercker, die

Askaen hout, met belofte en dreygementen : wie
Hem wijst, met loon en gunst, wie niet, met stael t'ontmoeten.
Stracx wert de Slot-voogt sich voor Vorst Eneas voeten :
Geduchte Prins, ick ben onschuldig seyt hy, 't lot
Maeckt my elendig : maer ick heb altijt dit slot
My toevertrouwt, met sorg bewaert, en doen bewaren.
Noyt is my vrees van leet of onheyl wedervaren :
Van daeg storte alle ramp op my gelijck ter neêr :
Men vint Askaen, die mijn gevangen was, niet meer;
En sijn ontkomen is onmogelijck te weten.
Geen deur ontgrendelt, noch geen muur, omver' gesmeten,
Wees ons een uytvlucht van de kamer, daer hy zat,
Nu is mijn veeese, ô Vorst, dat mijne trouw, beklat
Van mijn benijders, steeds verdacht, blijve, en geschonden;
Als hadme uw gelt en gunst tot dese dienst verbonden :
En ick hem doen ontgaen. Dies bidde ick u, aen wien
Mijn eer en leven hangt gebogen op mijn knien.
Dat.... Maer Eneas liet hem spreecken, en sich leyen
Door 't slot, hoeck in hoeck uyt; en was noch niet gescheyen:
Maer hoorende eene roep, en klachte uyt aller mont,
Geloofde 't eyndelijck. Wy daer op weêr terstont
Van 't slot na 's Vorsten Hof, en vragen onderwegen
Na tyding van Askaen. Noyt stont men meer verlegen,
Als toen. Want d'eene sey, en swoer het dier : hy had
Hem in de lucht gesien op vleugels : d'ander, dat
Hy neêrgestreecken was op 't Vorsten tinne en daken :
Maer, dat de Vorst meest quelde, en zinloos dacht te maken,
Zoo wel als my, was, dat sijn kamerling sich vremt
Hiel van onz' besichevt : gelijck of 't was bestemt.
Onz' harsenen verwart te maecken en t'ontstellen :
Als ofme ons in onse angst noch tergen wilde, en quellen.
Hy, en twee andere van 's Vorsten hofgesin
Getuygden, dat Askaen noch tot naermiddag in
Zijn ledekant lag, vast in slaep : hoewel ten elve,
En eer, het jongske wiert gevangen : en ick selve
Zulks had gesien. Hier schuylt yets onder, sprack de Prins;
Dees' waaring is een straf der goden, en geensins
T'ontvlieden : 'k wort gedreygt, Screstus, maer de vrinden
Ver-

Verwachten ons. Hier is te soecken noch te vinden
Voor u noch my. Men spil geen tijt. Der vrinden raet
Zal nutter sijn, wanneer sy hooren hoe 't 'er staet,
Misschien heeft een van hen yets seeckerder vernomen.
Dit is de tyding, waer wy mede herwaerts komen.
Mijn Heeren, weet men meer, als wy van 's Vorsten zoon,
Men spreecke, of anders hou men raed, hoe dese hoon
Best wort herstelt en 't leet gewroocken.

Ach. Dit is 't naeste.
Wat seyt de Vorst?

Eneas. Ick wil in 't stemmen d'allerlaeste,
Maer d'eerste wesen in 't volvoeren van 't besluyt.
Mijn Heeren, raadslaegt; siet op my niet. Om mijn spruyt,
En onser aller hoop te vinden, of te wreecken,
Zal ick, al wat gy stemt, involgen, niet weêrspreecken;
Ik wil het soo mijn leet laet mijn verstandt niet toe,
Dat ick beginne, of van my self een voorslag doe.
Doch soo u raetslot my schijnt tegen 't hart te leggen,
Of buyten reden, sal ick mijn gevoelen seggen.

Ach. Men sorg voor eerst dan, dat men ons hier niet beset.

Ser. Mijn Heer sy buyten vreez' dien aenslag is belet.
Den toeloop van ons Volck, van Hofgesin, en vrinden,
Terwijl wy sochten, om den kleyne Askaan te vinden,
Wies aen allenskens tot vijf hondert in getal,
Met Schut-geweêr een deel gewapent, en voorts al
Met Zijd-geweêr. Zy staen hier voor de poort en wachten,
Al brave mannen, om yets groots meê te betrachten.

Ach. Heer Mnestheus, is de strand, en strandpoort sterck beset?

Menest. Met ruym vier hondert man.

Ach. Kloanthus, hoe is 't met
De havenpoort?

Clo. Daer sijn twee hondert mannen binnen.

Ach. Is al ons Volck aen boort;

Ser. Zoo veel m'er konde winnen
Door dreygementen, door beloften, door haer woort.
Maer duysent, of wat meer bevint me rechtevoort
Door trouw verknocht, of tot geen verder reys genegen;
Doch onse Vloot is van Kartagenaers daer tegen.

Wel rijckelijck versien: wel achtien hondert man.
Terwijl de rest van ons Trojanen, waer m'er kan
Opsoecken, wort geprest.
Ach. Hoe hout sich de Kartager?
Ser. Heel wel, hy schijnt verblijt: hem dunkt, men acht hem lager
Als ons, soo lang wy hier vertoeven: en hy siet
Met vreugde ons besigheyt.
Ach. Maer of 't hem niet verdriet,
Dat wy zijn haven, en zijn strant met macht besetten?
Ser. 't Gerucht loopt meê by haer, hoe 't hof ons wil beletten
't Verlaten van dees' kust: dies maeckt men geen alarm.
In Stad; maer schouwt ons werck aen met gekruysten arm.
Sy helpen selfs de geen, die ons' Trojanen soecken,
En scheepwaert pressen.
Ach. 't Is dan licht om te verkloecken
Dit is de naeste weg, mijn Heeren, naer mijn raet,
Om ons te redden uyt dees kommerlijcke staet,
En 's Vorsten zoon, ons heyl, te vinden, of te wreecken,
Dat onse Vorst, en heer Serestus, 't hof inbreecken
Met d'uytgelesenste van al de Trooysche macht,
Ach duysent mannen, al van name en van geslacht,
En rucken soo het pant, ons toevertrouwt, ten tande,
En klaeuw uyt van 't gevaer: terwijl men, wat de schande
Ons aengedaen belangt, raat houden kan: hoe 't hof
Gestraft behoort, dat sich vergrepen heeft soo grof.
Heer Mnestheus, midlerwijl ga self de strant bewaren.
Mijn Heer Kloanthus, gy de Haven. Ick ga varen
Na boott, en sel den hoop uytlesen voor de Prins.
Wat seyt de Vorst, of is 't hem tegen 't hart?
Eneus. Geensins.
Ach. Gy Heeren?
Ser. 't Ga gelijck gy segt.
Klo. Ik stem 't
Mnest. Ick mede.
Ach. Men sla hier op een kring, en stercke voorts met eede,
Dat elck volvoeren sal sijn aengenomen last,
Ten koste van sijn bloet: en stel voor alles vast,
Soo haest men 's Vorsten zoon sal vinden, zee te kiesen.

Met

Met d'aller eerste wint, en sonder tijt verliesen,
Of tegen spreecken.
Eneas. Elk besweert dit op sijn stael.

IV TOONEEL.

Dido. Eneas. Anna. Serestus. Achetes. Mnestheus. Kloanthus.

Dido en Anna treden van de Pedestallen, daer sy, in schijn der beelden Pallas en Diana, op stonden.

Dido MEyneedige, laet af, laet af, schouw uw gemael,
En denk...
Eneas. Mijn soon, Mevrou, mijn soon.
Anna. Ondankb're snoode,
Zijt gy een Edelman?
Ser. Princes!
Anna. Te rugge, bloode.
Dido. Ontken nu, datge 't niet ontvluchten wilt.
Eneas. Mijn zoon,
Waer steeckt hy? dat men 't lijck, indien hy doot is toon;
Soo niet...
Dido. Uw soon is wel; men leyt hier niet op moorden.
Maer lieve toe, geef tael en antwoort op mijn woorden.
Ser. Mevrouw!
Anna. Weg weyfelaer.
Ser. Ay, hoor mijn onschult.
Anna. Weg,
Weg, laffe minnaer.
Ser. Mijn Princes!
Anna. Ick d'uwe seg,
Ick d'uwe, laf hart; ga, lichtvaerdige; de winden.
Soo licht als gy, sijn uw Meesteressen, die u binden.
Ser. Vorstin!
Anna Swijg, swijg, mijn oor walgt van u galm, en 't oog
Van soo een voetwerp, dat sijn mont niet roerde, of 't loog,
Ga heen vry, waer 't u lust; maer wacht u, my te volgen.
Ser. Een woort tot onschult.

V. TOONEEL.

Dido. Eneas. Achates. Mnestheus. Kloanthus.

Dido. PRins, hoe zijtge dus verbolgen?
Eneas. Men lever my mijn zoon, 't sy levendig, of doot.
Dido, Ik sweer, mijn Vorst, u soon heeft door u last, geen noot.
Eneas. Men lever hem, eer 't stael aen 't woeden...

VI. TONEEL.

Askaen. Dido. Eneas. Achates. Mnestheus. Kloanthus.

Ask. HElp, Heer Vader:
Bewaer my voor mijn schim, hy kom allenkens nader
Waer berg ik my? ik ben heel ademloos en moe:
Want van de hofpoort, tot aen de lusthof toe,
Vervolgt hy my.
Eneas. Mijn zoon, heb ik u weêr gevonden!
Hoe komtge los? wat mensch, wat godt heeft u ontbonden,
Mijn hoop, mijn schat, mijn vreugt, uyt u gevanckenis:
Ask. Heer Vader, ik versta niet wat u meening is.
Eneas. Zijt gy op Mastburg niet gebracht, als een gevangen?
Ask. Wanneer;
Eneas. Dees morgen.
Ask. Neen, Heer Vader.
Eneas. Mijn verlangen,
Mijn blijdschap: waer hebt gy dees morgen dan geweest?
Ach. Op mijne koets, heel dof, en slaperig van geest.
Maer toen ik wacker wiert, en om my aen te kleden
Mijn kamerdienaers riep, was boven noch beneden
Noch knecht noch kamerling te vinden: want ik self
In 't onderkleet hun socht: en vond om laeg 't gewelf
Van 't Voorhof op der aerde, al 't hofgesin verstoven.
Ik schrikte, en socht op nieuw na kled'ren, die ik boven
Vond in een zy vertrek: Ik kleed my, kom op straet:
Daer 't al om mijnent wil blank in de wapens staet,
Soo seyt men my: en dat gy heet en ongeduldig
My lang gesocht had, hof en volk'ren maeckte schuldig

Aen hoog verraet. Dus quam ik op hun bêe dit heen:
Doch was naeu uyt de stad, als my mijn schim verscheen.

Eneas. Wanneer zijtge opgestaen?

Ask. Het was ontrent den eenen,
Of weynig vroeger.

Dido. Wat mag Prins Eneas meenen,
Dat hy my handelt als een kint. Men kleet Askaen
Des morgens anders, als namiddags: en wil aen
Een vrouw als my, daer door wijs maken, dat'er schimmen
En spoken waren, die na 't hof der helle uytklimmen.
Onnoosle vond, maer valsche en helsche schelmery!
Och! suster, hofwacht, vrind en vreemt verraden my.
Waer sal ik heene? ô goôn!

Eneas. O goôn! waer moet ik heene?
Wat wil deez' warring; doetme u wil verstaen met eene
Door spelling: wiltge; dat ik hene ga of blijf?

Ask. Daer is mijn schaduw weêr; ay Vader, berg mijn lijf.

VII. TOONEEL.

Kupido. Eneas. Askaen. Dido. Achates. Kloanthus. Mnestheus.

WAt vergt u onbescheyt, mijn broeder, aen de Goden;
Sijn nachtgesichten, en 't verschijnen van den dooden
Anchizes, van uw vrouw Kreüza van Merkuur,
Wiens goddelijke glans uw zael, als 't hemelvuur,
Vergulde, daerge 't saegt, doenge opschoot uyt uw dromen;
Niet spellingen genoeg, die u te voren komen?
Soo hoor en schouw my aen. 't Besluyt der Goden wil,
Dat gy om neef Askaen sult denken, en niet stil
Uw heyl vergapen aen een hant vol lands, aen 't rusten,
Aen schoonte, of aen 't vermaek van uw verkregen lusten.
Een ander and is u beschoren van om hoog.
Het schoone Italien, een rijk, dat nimmer boog,
Verwacht het juk van u: daer sullen uwe neven
Gebieden, en de wet aen al de waerelt geven.
Maer 't is hoog tijd, dat gy uw reys daer heene spoeyt:
Om dat uw arbeyt, door 't verloop der dagen, groeyt:
Want sonder sweet, en bloet is 't land noch 't volk te winnen.

Dies ſtel, al wat mijn raet weêrſtaen wil, uyt uw zinnen.
Ick ſchiep my in 't gelaet uw 's zoons, en toog, dit kleet
Aen 't godlijck lichaem; maer het is me een weynig leet,
Dat ick het opſet, van vrouw Dido te verleyen,
Niet uytgevoert heb; want ick weet, hoe bang het ſcheyen
Den minnaer valt, en hadt haer in uw zoontjes ſchijn
Reets wijs gemaeckt: dat gy in 't Elſeboſch ſout zijn
Met vrouwen, daer gy yets gewichtigs meê moeſt ſluyten;
Op dat ſy die weg uyt ſich ſpoeyen ſou na buyten:
Maer yemant, ſoo het ſchijnt, heeft haer het tegendeel
Ontdeckt: doch daer aen is, indienge wilt, niet veel
Gelegen: wacht u maer, haer vlyingen te hooren;
En laet der Goden wil u, uyt mijn mont, door d'ooren
In 't hert gaen, broeder, ſooge uw 's broeders woort gelooft.
Uw' zoon was in den ſchijn al door de wil gerooft,
En vaſt geſet: wat goets kan hier de Vader hoopen?
Vaer wel: men wachtme om hoog: ick ſie den hemel open.
Wat u Sereſtus af ſal vragen, ſta 't hem toe:
Op dat hy tegens uwe, en ſijne wil niets doe:
Kartago moet door hem den gront ter opkomſt leggen,
Gelijck Italien door u. Denk op mijn ſeggen.
Ick ga, vaer wel.

Eneas. Ay toef, mijn Broeder.

Kup. Houw my niet;
Ons moeder wachtme.

Eneas. Een beede.

Kup. Ick heb geen tijt, en ſchiet
Noch veel te kort. vaer wel.

Eneas. Hy is reets uyt onſe oogen.

Kupido vliegt weg.

VIII. TOONEEL.

Askaan. Eneas. Achates. Dido. Kloanthus. Mneheus

Askaan. Wie was dat Vader?

Eneas. 't Was u Oom, die uyt den hoogen
Ons quam beſoecken.

Askaan. Oom Kupido?

Eneas.

Eneas. Ja.

Askaan. Waerom

Of hy hier niet wat bleef, maer ſtracx naer boven klom?

Eneas. 't Geheym der Goden ſtaet geen menſchen na te ſpeuren.

Achates, neen (wie weet wat leet hem kon gebeuren)

Neen ſtracx Askaan na boort; 'k vertrouw hem uwe ſorg:

Uwe opſicht ſtrecktme een wijck, een toeverlaet, een borg.

Ick ſal haer Majeſteyt een weynig onderhouwen;

En trooſten: s'is de droefſte, en goedigſte aller vrouwen.

Ach. Denk, datge een minnaer zijt.

Eneas. Neen; niet meer als een vrient.

Ach. Gy kent u niet.

Eneas. Sy heeft ten minſte wel verdient

Een eerlijck afſcheyt.

Ach. Ja, maer vreeſtge tong noch oogen!

Eneas. Die hebben op 't beſluyt der Goden geen vermogen.

Ach. Haer ſuchten

Eneas. Datſe die met mijne ſuchren voeg.

En datſe, als ick doe, met het nootlot ſich genoeg.

Ach. Ick vreez', mijn vorſt; ſy is een vrouwe.

Eneas. Ik daer en tegen

Een man.

Ach. Ja, ſoo 't in 't velt te doen waer met den degen;

Maer in de zael ſtrijckt ſy altijt de lauwerier

Eneas. Ik ſweer, Achates, mijne eere, niet van hier

Te ſcheyen, of u ſtracx aen ſtrant te komen vinden.

Ga ondertuſſchen met al 't hofgeſin, en vrienden

Vry ſcheep: maer laet de ſtrand en haven wel beſet.

Met bey haer poorten; gaet.

Ach. Op alles wort gelet.

IX. TOONEEL.

Barce. Dido. Melinde. Eneas

MYn Koningin, vinde ick u eyndelijk hier? wy ſochten

U overal vergeefs, door 't hof, in Stadt, en dochten,

Gelijck een yder ſchreeuwde: eylaes! de Koningin

Vliet met Eneas van Kartago zeewaert in:

De Vloot is klaer : terwijl de macht van mijn Soldaten
Noch uyt noch ingang van onz' poorten toe wil laten.
Men dcê Melinde en my dees gunst ter naeuwer noot.
Keer met my : troost u volck : het is om u, als doot.
Dido. Vertoeft : ick heb alleen een woort of twee te spreecken.
Mel. Waer vinde ick de Princes?
Dido. Die is soo stracx geweecken.
Gy sult haer ergens wel ontmoeten in den hof,
Of in de Cedersaen.
Mel. Mevrou met uw' verlof.

X. TOONEEL.

Dido. Eneas. Barce.

TRouweloose, dachtge dus uw schuldige gepeynsen,
Met loochenende monde, en liegend hart t'ontveynsen,
Dus met een stille trom te trecken uyt mijn landt?
En kan de liefde, die my uwe rechterhant
Wel eer, helaas! wel eer soo dier beswoer, niet weeren,
't Onmenschelijck opzet uyt te voeren? kan men 't keeren
Noch schutten? staetge soo na Didoos wreedste doot,
Dat gy om harent wil waegt reuckloos volk, en vloot?
En dat noch weêr, noch wint, noch winter kan beletten,
Ontaerde Prins, uw reys hartneckig voort te setten?
Dat sy de Goon geklaegt! wat noot was 't noch: indien
Gy, om uw' Vaderlant te helpen, of te sien,
Die reyssucht hadt: ick sou 't my troosten, u vergeven:
Maer, om een ander 't sijn te nemen, heên te streven:
In onbekende lucht en landen hof en staat
Te hopen, gaet my aen de sinnen. Gloeyt uw' haat,
Uw weêrsin dan soo fel; verkoel die door de tranen:
Die 'k uytstort: laet uw woort u tot uw plicht vermanen:
Denk om ons trouw verbond: denk om ons' legerkoets:
Eneas, was ick u oyt lief: of hebtge iets soets
Genoten van dees' mont, dees' schoot, dit lijf, dese armen:
Soo wil u ('k bid het u om godts wil) doch erbarmen
Der arme Dido: want dit neder sygend Hof,
Verlaet gy my, vervalt terstont in puyn en stof.

Om u ben ick ſoo wreet gehaat van al mijn buuren;
Om u moet ick den wrock van Lybien beſuuren:
Numide, ſoo wel als Tyrus wacht alleen
Op uw vertreck, om my te trotſen en te treên.
Om uw, om u alleen (wien klaeg ick dit? mijne oogen!)
Heeft Dido ſchaemte en eer verwaerlooſt, uytgetogen,
Een naem gemiſt, waer door zy, aen de ſtarren ſteeg.
Aen wiens luſt laetge, ô gaſt, uw byzit? die nu veeg,
Niet langer durf den naem van lief en eega ſpellen.
Waer wacht ick na? dan dat Pygmalion koom ſtellen
Sijn voet in 't Rijck, en al mijn muuren ſlechte, en ſloop':
Of dat Hiarbas van Getulie, wiens hoop,
En aenſoeck ick om u te loor ſtelde, en deê koelen,
My voor gevangen heene, en ſijne wraeck doe voelen.
Had my mijn helt, mijn Heer, ten minſte, naer den eyſch,
En hoop van 't huwelijck, beſwangert voor ſijn reys:
Een kleyne Eneas mocht die door mijn hofzael ſpelen,
In wien ick 's Vaders beelt aenſchouwen mocht, en ſtrelen:
Soo achte ick my niet al verlaten, en veracht.
Eneas. Mevrou, gy doet u veel te kort door uwe klacht.
Ick, voor alle andre, ken uw' waerde: en menigvuldig
Bewijs van gunſt verwijt my, wat ick al ſchuldig
Moet blijven, waer van my ſteeds de geheugenis
Beſchaamen ſal, ſoo lang my 't bloet in d'ad'ren is,
Soo lang ick aen my ſelfs gedencken ſal, en leven.
't Believe u Majeſteyt alleen gehoor te geven;
En toe te laten, dat ick mijne ſaeck verweer
In 't korte; ô Koningin, ick dacht u nimmermeer
T'ontvlieden: noch 't bleeck oyt, dat Dido my verveelde
Maer wel het tegendeel: en dat ick alle weelde
In haer omhelſingen alleen te ſcheppen ſcheen.
Had my de hechtenis mijns ſoons niet op den teen
Getrapt, en my mijn luſt, en ruſt gerooft, en zinnen:
Gy had, Mevrouw, gy had geſien, hoe 't hart van binnen
Geſtelt waer: hoe ick ſocht, de hoofden van de vloot,
En oudſten, af te raên, om in de aenſtaende noot
Van winter, weêr, en wint, niet reuckloos zee te kieſen;
En dus geen tijt, in plaets van winnen, te verlieſen;

'k Beken wel: ſoo geen godt of menſch had ſeggen in
Mijns levens oogwit, mocht ik leven na mijn ſin:
Mijn eerſt werk ſou ſijn, out Troje, en ſijne daken,
En Priaams hof, weêrom tot hof, en ſtad te maken,
Uyt d'overblijfſelen van die verwoede brant;
Maer 't noorlot ſtiertme ey laes! heen in een ander land.
t'Wilde u, hier vluchtende uyt Phenicie, doen ſtichten
Een ſtad, die voor geen ſtad ter waerelt hoeft te ſwichten:
Nu heet het my (denk ſelf hoe my dit aen moet ſtaen,
Die hier ſoo wel ben) naer Italie te gaen:
Hoe wel my ſtorm en ramp op zee, eer ick mijn voeten
Op 't land krijge, en 't land meer onheyl moet ontmoeten:
Dat land moet echter ſijn mijn hoop mijn vaderlandt.
Vergeefs heb ik my ſelf hier tegen aengekant,
Toen my Apollos mont voorſpelde te Pataren
Dat mijn welvaren was naer Latium te varen:
Want yder nacht wekt my mijn vrouw: mijns vaders geeſt
Verſchijnt, verſchriktme, en doet my opſtaen, heel bevreeſt,
Bezweet van angſt, en vol gedachten: ſelf de goden,
Ik zweer het, hebben 't my door haer geſant ontboden,
Ik heb half ſlapend hem ter zalen in ſien treên:
Gehoort, wat hy my ſeyde, en toen ick waeckte, ſcheen
Mijn kamer in den brand: ſoo blaeckte een vuur van ſtralen
Rontom hem: gy hebt ſelf Kupido neêr ſien dalen,
Sijn reden aengehoort, en wat men my gebiet:
Ick ſien mijn zoon Askaen ſelf ſonder ſchaemte niet:
Om dat dien aenblick my ſijn hand ſchijnt af te vergen.
Houw op dan, ay houw op, u ſelve en my te tergen
Met uwe klachten hier ontydig, Koningin:
Ik volg Italien; maer tegen ziel en ſin.
Dido. Bedrieger, ongetrouwe, onmenſchelijke, uw' broeder
Was noyt Kupido, noch vrouw Venus uwe moeder.
Gy van een godlijck? gy van het Dardaenſch geſlacht?
Weg, weg; een bergrots heeft dit monſter voortgebracht:
Een Tyger bood het melk op d'onbewoonbre klippen.
Liet hy dien valſchen mond wel eene ſucht ontſlippen?
Sag my 's veraders oog wel eens meêlijdende aen?
Heeft hem mijn jammeren wel eens aen 't hert gegaen?

Waer hoop ick op? 't heeft al den ſchelm niet eens bewogen.
O Juno! kuntge dit wel met rechtverdige oogen
Aenſchouwen? Jupiter kunt gy dit lijden? och!
't Is nergens veylig, en alom ſchuylt ſich 't bedrog.
Ik heb hem, daer hy nackt, beroyt en bar, gedreven
Quam aen mijn ſtrand een plaets, een voet in 't rijk gegeven;
Sijn ſchepen van vergaen, zijn mackers van de doot
Doen redden; dit 's mijn dank! 'k word dol, nu perſt de noot:
Apollos godſpraeck ſpelt te Licien veel wondren!
Der Goden laſt komt door Merkuur nu op te dondren!
Hy ſag hem en hy ſliep: ſoo ſag hy Vaders geeſt,
Kreüzas mede: och arm; wat was dien helt bedeeſt!
Met recht: der Goden ruſt leyt aen ſijn reys gelegen.
Ga heen, bedrieger, ga; men heeft 'er niet meer tegen!
Ga, volg Italie door zee heen voor de wint:
Wie hout u? maer ik hoop: indien men Goden vint,
Die acht ſlaen op 't gekerm en noot der onderdruckte,
Dat gy't niet vinden ſult, gelijk 't u hier gelukte:
Wanneer gy door een ſtorm, uyt een gebroken ſchip
Geworpen in de zee, en rakende op een klip,
In doods angſt menigmael ſult dencken om de ſtranden
Van Dido, toen u volk en ſchepen hier belanden:
Dan ſal 't geheugen van ſoo veel genoten goet
U ſtrecken eene toorts in 't overtuygt gemoet;
En Didoos afzijn meer als nu haer byzijn plagen:
Of ſoo uw reys op zee ſoo qualijk niet ſal ſlagen,
Soo ſal ik na mijn doot u laten vreê noch ruſt;
Maer ſteeds vervolgen, uyt een onvermoeyde luſt,
Met al de gruw'len, die vervarelijk doen yzen;
En d'afgront ſal my hoog om deſe wraekluſt prijſen.
Ick ſal. . . maer ik beſwijk.

Eneas. Kom Barce help Mevrouw.

Barce. Ay Vorſt, is 't mogelijk, kom haer te gemoet: de rouw
Leyt haer na 't graf.

Eneas. Hoe dus, Mevrouw? gy geeft de reden,
Gelijck wel eer, geen plaets.

Dido. Gy hebt die ſelf vertreden;
En komt met ſpooken, en met ſchimmen voor den dag.

Eneas. Ick ſag Mevrou . . .
Dido. Gy ſliept.
Eneas. Maer wat ick bidden mag,
Aenhoortme: 't is niet eens, maer meer gebeurt.
Dido. 't Sijn dromen,
En dampen. Wort een helt ſijn hart ſoo dra benomen?
Eneas. Hoe Vader dreygde, ſpeelt my altijt in den ſin.
Dido. Gy beelde u deſe droom uyt vrees wat ſtercker in,
Als andre. Vader leyt u dicht aen 't hart.
Eneas. Was 't logen,
Dat my Merkuur belaſte, en meê bracht uyt den hoogen;
Dido. Saegt gy hem ſelf;
Eneas. Niet hem, maer uyt het helder ſpoor
Des lichts, dat van hem ſtraelde, en ſachjes ſich verloor,
Beſloot ick, datme een godt beſocht had.
Dido. Beuſelingen.
Die dromend meent te ſien of hooren vreemde dingen,
Is half ontwaeckt, noch half in d'ingebeelde droom.
Eneas. Is 't buyten reên dan, dat ik broeders bootſchap ſchroom?
Die ſey my immers: dat Merkuur my was verſchenen:
Dat nacht geſichten ſien, is oprecht ſien geen m nen.
Dido. Hy ſpeelt ſijn ſpel, wanneer hy liefde brouwt, en haat,
Hy brocht ſlechs u en my in deez' bedroefde ſtaet
Uyt tijtverdrijf, en hangt van quaet doen en bedriegen
Aen een. Hy kan ſoo licht ſijn eyge broêr voor liegen.
Als my, die hy ontruſte, en wijs maeckte in den ſchijn
Van kleyne Askaan, dat gy in 't Elſeboſch ſout ſijn,
Terwijl gy raat hielt in den luſthof.
Eneas. Sal ick 't ſpellen,
En godt Apolloos mont dan heel ter ſyen ſtellen?
Dido. Wat ſeyt die?
Eneac. U hangt hoon en onheyl, ſchade, en ſchant,
Oneyndig over 't hooft; ſoo gy verzuymt het landt
Uw 's kints te ſoecken, en naer Latium te ſtreven.
Hoe kan men duydlijcker ſijn wil te kennen geven?
Dido. 't Orakel bint u aen geen dag, geen week, geen maent.
Eneas. Het ſeyt, ſoo gy verſuymt.
Eneas. Soo is'et; wy verſtaen 't,

Gelijk

Gelijck 't behoort, altijt is toeven geen verſuymen.
Dit ſchielijck haeſten zijn maer ongegronde luymen,
Uyt vreeſe en toorne ontſtaen. Wacht tot het Voorjaer doch,
Dat ick en 't weer bedare; en u op 't ſoute ſoch
Dien zegen ſpelle, die men wenſcht aen ſijne vrienden.
'k Sal ondertuſſchen ſien mijn tochten in te binden;
Men komt te boven in veel weecken, dat een dag
Niet doen kan. Twijffelt gy, Eneas, of 't geklag
Van een vertwijffelde, een elendige, en haer ſmeecken
Kon meenigmael het hart der Goden kneên, en breecken.
Wat ſou het ſijn, indien gy heen gingt in mijn vloeck?
Lees uyt mijn weſen, uyt mijn oogen, 's harten boeck,
Hoe my ſoo ſeer de vreez' voor mijnen helt doet ſpreecken,
Als dat ick voor my ſelve, en mijne ruſt kom ſmeecken.

Eneas. Mevrou, gy queltme.

Dido. Volgt het nootlot, maer met reên;
Waer wiltge in deſe tijt, helaes! waer wiltge heen?

Eneas. Helpt Goden!

Dido. Hare hulp komt u door my te voren.

Eneas. Wel aen. Waer denk ik om? ik wil u ſien, noch hooren.
Heb ick vergeten, hoe 't was op mijn zoon gemunt?
Hoe ſlibbrig ick hier ſta?

Dido. Mijn helt, ay ſegme, kunt
Gy wel ontkennen, dat gy my ſlus niet beloofde
U liefſte pant.

Eneas. O neen,

Dido. Dat ick u dan ontroofde
De kleyne Askaan, als 't pant dat my was toegeſeyt,
Was 't reden ſpreeck, ay ſpreeck; of was'et onbeſcheyt?

Eneas. Ick gaf u ſwaert en rock, twee goddelijcke giften

Dido. Verſchoon dan, ay verſchoon mijne al t'onnoſle driften.
Ick wilde eens ſien (daerom heb ick dit werck beſtaen)
Of gy oock veynſde, en of 't u diep aen 't hert ſou gaen.
Want ſoo gy bleeft, daer was ter waerelt niet miſdreven;
Maer hadtge in 't ſin te gaen, dit ſou 't te kennen geven.
'k Dacht noyt u zoon, noch u te houden met gewelt

Eneas. De vrees, en wantrou heeft mijn heele Vloot ontſtelt;
Wat ſeeckerheyt om hun te brengen tot bedaren?

Dido,

Dido. Is 't anders niet? men laet die vreez' die wantrouw varen;
En neem' soo wel mijn volck, als 't uwe in uwen eedt;
Of duchtge boven dien meer onheyl, ander leet:
Soo hout my en mijn hof, door uwe wacht, gevangen:
Of stel het soo 't u lust en na uw 's volcks verlangen.
Mijn Stadt, mijn volk, en ick verstaen 't soo gy het schickt.
Wat wiltge meer? of zijtge oock voor uw schim verschrickt.
Eneas. Mijn ziel wort heene en weer gedreven. De gevaren
Sijn even groot, waer ick my wende; ick vrees' de baren
In dese tijt van 't Jaer, die storm op storm voorzeyt:
'k Voldeê graeg het versoeck van uwe Majesteyt:
Maer hoe mijn woort voldaen, en hoe gepayt de Heeren,
Die sich, soo wel als ick, tot dese tocht met sweeren?
Verbonden, als Askaan sou weer gevonden zijn?
Dat ick mijne eedt breek, dat ick schaemroot daer verschijn,
Kan over 't hart niet.
Dido. Vorst, gy hebt geen eedt gesworen:
'k Belette 't u, hebt gy uw' heuchenis verloren?
Eneas. Maer hoe het Bootsvolck, hoe dien ruwen hoop gestilt,
Die stracx aen 't muyten slaet?
Dido, Gy kunt wanneerge wilt,
En moet schept, alles naer sijn welbehooren schicken.
Ay Prins, grijp moet, laet u geen schaduwen verschricken,
Gy durft Italie wel aendoen, met een hoop,
Om daer u standaert neer te planten, na 't verloop
Van weynig tijt: wat vreest gy hier voor beuzelingen?
Eneas. Wel aen, ick blijf: maer wil voor al met u bedingen:
Dat gy met klachten noch gedachten mijne reys
In 't Voorjaer hind'ren sult.
Dido. Begeertge meerder? eysch
Mijn Vorst.
Eneas. Uwe gunst, Mevrou.
Dido. 'k Heb u mijn self gegeven,
Dat 's meer als gunst, u schort noch yets, mijn ziel, mijn leven.
Eneas. 't Orakel speelt my noch in 't hooft, en sijn bevel.
Dido. Gy komt het immers na in 't voorjaer.
Eneas. Nu, vaer wel.
Tot morgen, wil ick aen de Hoofden gaen verklaren
Mijn

Mijn meyning, en besluyt.

Dido. Sie eerst wat te bedaren.

Eneas. De helden wachten my met ongedult aen boort.

Dido. Schep moet, mijn Vorst, en denck om u gegeven woort.

XI. TOONEEL.

Melinde. Anna.

Mel. MEvrouw, ay hoor hem doch.

An. Waer is hy?

Mel. Hier ter zijden,

Hy volgde u na, en schijnt uytsinnig door sijn lijden;
Hy stamtvoet, slaet het oog ten hemel; dan ter neer:
Sijn aengesicht gelijckt sijn aengesicht niet meer,
Soo is de verf daer van verschoten: d'oogen branden,
Als kolen. In dees staet komt hy my aen te randen.
Melinde, zeyt hy, ga, en boodschap mijn Princes:
Dat ick, op dat sy 't vier van hare gramschap lesch,
Den hoon kom wreecken, die sy meynt haer te geschieden:
Wie kanse dese straf met meerder reên gebieden,
Als my, die in haer zin de misdaet heb begaen?
Dewijl se my gebiet mijne onschult voor te staen.

Anna. Wat onschult kan'er zijn.

Mel. Die staet van hem te hooren.

En schijnt gereet.

Anna. 't Is maer gedult en tijt verlooren.

Sijne onschult is alleen een hoofsche vleyery;
Hy heeft een nieuwe list in 't hooft. Ga, seg hem vry:
Hy sterve soo hy wil; men sal 't hem niet beletten:
Maer na sijn zin, my lust geen wijs daer op te setten.

Mel. Indien zijn onschult u bekent wiert na sijn doot,

Sou 't u niet wroegen?

Anna. Och Melinde, 't heeft geen noot.

Hy, die my 't blyven swoer een oogenblick te voren,
Heeft, daer ick 't hoorde, en sag, 't vertreck van hier gesworen.
't Lest was hem ernst, het eerste alleen gedwongen spel.

Mel. Had hy 't vertreck in 't zin, Mevrou, ay vat het wel,

Hy sou om uwent wil sig selven soo niet quellen.
Daer schuylt yets: 'k wil me borg voor 's minnaers onschult stellen:

En bidde u (dit is d'eerste en 't sy de leste beê,
Mevrouw, die ik u oyt sal doen, of immer deê)
Aenhoor hem slechs: men u sal vonnis hooger prijsen,
Alsgy hem, na 't gehoor der onschult, sult verwijsen.
Anna. Dat hy verschijne: ik sta 't op uwe bede toe.

XII. TOONEEL.

Serestus. Anna. Melinde.

Ser. PRinces, dewijl uw' wil my schuldig maekt.
Ann. Wel hoe?
Wat 's dit Serestus?
Ser. 'k Sal onnoosel, doch geduldig
Uw wil volvoeren.
Anna. Hoe! maekt u mijn wil nu schuldig?
Steek op den degen; spreek met reên, bedaert en stil.
Ondankbre, dat gy u vertrek swoert, was 't mijn wil,
Of d'uwe? en is dit nu u onschult? my met woorden
De schult te geven, en daer op u self te moorden.
Ser. Soo 't u belieft, Mevrouw, bedaert en stil mijn reên
Gehoor te geven: sultge u selve sien te vreên,
En my onschuldig.
Anna. Spreek, maer kort; ik kan wel gissen,
Datge uyt u breyn hebt d'eene of d'andere vont gaen vissen;
Ser. Jupijn hier boven weet, Vorstin, dat al mijn wit,
En sorg geweest is: hoe ik my in 't nieuw besit
Van u verkregen gunst sou onverwrikbaer setten;
Maer heeft de liefde, d'eer heeft immers oock sijn wetten?
Dies dacht my, tot voldoen van alle beyde goet:
De Vorst en hoofden van de vloot mijn bly gemoet
T'ontsluyten; en met een te bidden, dat mijn blijven
Hen niet mishagen mocht; dat dit hun opset stijven,
Niet hindren kon; om dat ick slecht een man verstrek
Op reys; maer hier soo hoog geseten, hun gebrek
Van volk of wapenen seer lichtlijk kon verlichten;
En 't volk van Troje met dit volk een vrindschap stichten,
Tot nut van d'eene en d'andre opgaende hoop en staet,
Dit heb ik noch in 't sin te seggen, is 't uw raet
Niet dat hun weygren my het blyven sal beletten;

O neen,

O neen Vorstin; ik sal my tegen 't onrecht setten
Met reên; en gelt die niet, door d'openbare vlucht;
En lantwaert in ontvliên de lagen die ick ducht.
Noch eer, noch eedt, verbint den man van staet, een voordeel
Te stooten met de voet, als 't kroon en biet. Men oordeel
Het wel of qualijk; sulk verwijt, die achterklap
Kruypt slegs by d'aerde, en klimt noyt op soo hoogen trap.
Anna. Uw opset bleek te klaer, ay veyns niet, toon de hoofden
Des volks, de Prins, en gy malkandre dier beloofden
't Vertrecken van dees kust; 't volvoeren van de wraek,
Die 't hof (soo noemde gy 't) verdient had; ging die saek
Wel yemant meer aen 't hart, als u?
Ser. Ik was gedwongen,
Vorstin; Want anders had ik na mijn hals gedongen:
En eer en leven bey gestelt in groot gevaer.
De nagebootste Arkaen versekerde men, daer
Ik tegenwoordig was, met u. 't Was om mijn leven,
En eer te doen geweest, hun wit te wederstreven;
En ik vind selve, als ik sal uytten mijn gemoet,
Soo 't was, de hechtenis van 's Vorsten Soon niet goet;
En hulp hen met mijn hart. Men hout het my ten goede,
't Geschiede om beters wil; op dat men niet vermoede,
Dat ik met raet of daet dit werk had ondersteunt.
Vorstin; hoe kan hy, die sich sijne eer niet kreunt,
Uw waerdig zijn; het wiert my door mijn eer geboden;
Die is nu vry van vlek, en opspraek.
Anna. Groote Goden,
Was 't hart gelijk de tong!
Ser. Mevrouw, de wil en 't woort
Verschelen niet.
Anna. Ik was 't onrechte dan verstoort;
Vergeef me mijn vergrijp. Een Vrouw is ongeduldig
Wanneer se mint, mijn ziel.
Ser. Geen van ons beyde is schuldig
Mevrouw, 't geval heeft, soo der schult is, schult hier aen.
Anna. 'k Mag op Serestus woort nu immer seker gaen?
Ser Mijn schoone, ontrust my niet door sulk een misvertrouwen:
Bouw op mijn woort; ik sal op uwe liefde bouwen.

[An]na. Uw wederliefde ſtreckt daer toe de ſterckſte ſtof.
Mel. Den kouden avont valt, Mevrou, 't is in den hof
Vry windig.
Ser. Lieve ziel, wilt voor u ſelve ſorgen,
U dient de ruſt: ſpoeyt u na 't hof: ik ſal u morgen,
Hoe ick gevaren ben, boodſchappen.
Anna. Wel, ga heên
Denk om de liefde, en niet om 't geen gy hebt geleên
Door mijn oploopentheyt. Want lieven mogen kijven;
Maer is hun liefde oprecht, ſoo moeten 't lieven blijven.

DERDE DEEL.

I. TONEEL. *Tenten.*

Markurius, Eneas ſlapende.

Is 't mooglijk, Venusſoon, dat gy in deſen ſtaet
Uw oogen luyken kont, en ſorgeloos het quaet,
Dat op u doelt, niet trekt ter herten? zijn uw ſinnen,
Elendige, onbedachte, in 't reukelooſe minnen
Soo verr' verwart, dat vrees' noch wantrouw 't hart beknelt?
De Koningin leyt toe op lagen, die 't gewelt
Niet keeren ſal. Sy heeft haer eyge doot beſloten
Durft gy u leven hier vertrouwen? uwe Vloten
Staen morgen in den brant, ſoo gy dit weêr, dees' wint
Verwayen laet, en den uchtend hier na vint.
Gy vlucht niet, daerge 't kunt ontvluchten? daer uw ſchepen
Gereet zijn om uw ongeval te ſlepen?
Op, op Eneas; ſtaeck dit marren, en vertrouw
Niet op het weyflend, en gevaerlijck dier, de vrouw.
Eneas dromende. Genade, ay my genade; ick ſal de Koninginne
Verlaten
Mer. Op, vertreck van hier.
Eneas. Verſchoon mijn minne.
Waer hene voert gy my; ick volg u, wie ge zijt,
Ick volg u willig.
Merk. Op Eneas, 't is hoog tijt:
Vertreckt. Hy reckt ſig Hy ontwaeckt, en vrijft zijn oogen.
Ick ga ter zijde.
Eneas ontwakende. Ick heb de Koningin bedrogen,

Hoe wasſche ik immer die onwiſſelijke vlek?
Merk. Hy ſlaept weêr in. Vertrek Eneas, vlie; vertrek.

Markurius vliegt weg.

II. TOONEEL.

Eneas.

Wie ſtoort mijn vaek? het oog ter naeuwer noot beſchoten,
En 't hart vol kommers, heeft noch ſlaep noch ruſt genoten.
Elendige! als ik ben, hoe plaegt me mijn gemoet?
Wat is'er, dat my 's nachts altijd verſchricken doet?
Wien vreeſt mijn vroomheyt? zijt gy't ſelve, ô tolk der goden?
Waerom, terwijl ik ſlape, uw' dreygende geboden
Bekent gemaeckt? is 't droom of waerheyd, dat ik dacht
Te hooren? wel, wat drijft u herwaerts in de nacht?

III. TOONEEL.

Sereſtus, Eneas.

Ik hoorde uw' ſtem, en kom daer op te ſtouter binnen;
Doch heel ontſet, en kan d'ontſteltheyt niet verwinnen,
Die me opwekt uyt mijn ſlaep, en herwaerts jaegt.
Eneas. Wat let
U onverſchrocken moed? wat drijft u uyt uw' bed?
Ser. Een donderſtem, die ſcheen hier uyt u tent te komen,
Had naeulijks mijne ruſt verſtoort, mijn ſlaep benomen;
Wanneer een lichaem, dat een Godlijk licht omſcheen;
Geſwind voorby my ſnorde, en ſtrax daer op verdween
In d'ope lucht. Ik kom hier naer uw wedervaren
Vernemen. Dat de Goôn u lang in voorſpoet ſparen.
Eneas. Sereſtus, gy ſaegt meer, als ik ſag, ſaegt gy hem.
Ik heb alleen gehoort het dondren van een ſtem.
Die my ontwackte. Maer beſchrijf my eens het weſen,
En leeſt van 't geen gy ſaegt.
Ser. De leeſt was uytgeleſen,
Elk lit was even ſchoon; het weſen jong; het hayr,
Dat ſijnen blanken hals en ſchouder hier en daer
Bedekte, en elders 't oog beſchouwen liet, was helder
En vrolijk goutgeel.
Eneas. Ach! noyt trof my boodſchap ſelder,
Als deſe; 't is Merkuur; ik heb ſijn laſt van woort
Tot woort onthouwen: ach Sereſtus! ik moet voort.
Ser. Dit is niet nieus; het was beſloten.

Eneas. 't Was op 't sluyten:
Maer toen Askaan weêr quam te voorschijn, was elk buyten
Verbintenis. Bedroefde, ontstelde Koningin,
Hoe druckt my dit gebodt! hoe treft my uwe min!
Gehoonde Dido, nu, nu hebtge recht te klagen!
Te last'ren een wantrouwe, en hem de swaerste plagen
Te wenschen, die de wraack uytvinden kan. Hoe moort
My uw verwijt, dat my, om mijn geschonden woort,
Te recht meyneedig schelt. 'k Verlaet u schandig, schendig,
En schelms.

Ser. Ontsachtb're Vorst, gy maeckt u selve elendig.

Eneas. Ik maeckte 't my, toen ick mijn woort gaf, dat haer tong
Van mijne tong, en dat haer hart mijn hart afdong.

Ser. 't Is dus der goden wil, en buyten tegensprecken,
Is 't eerlijck, woort, en eedt, daer dese klinkt, te breecken.
Sijt niet weerspannig, draeg u rampen met gedult.
De goôn gebieden 't. Vorst Eneas heeft geen schult.

Eneas. 't Scheelt veel, Serestus, raet te volgen, of te geven.
Hier hangt mijne eer aen, die my waerder is als 't leven.

Ser. Den hemel streckt uw' eer een stale beuckelaer:
Uwe eer is buyten schoots, maer mijne loopt gevaer.
Mijn woort verbint my mede om in Kartaag te blijven.

Eneas. Serestus heeft in 't zin mijn leet wat te verdrijven:
En smeet, vermoede ick, een vertelling in sijn hooft
Van wonderheden die hy selve niet gelooft.

Ser. O neen, Prins: gistren is my een geluck bejegent,
Waer door ick boven hoop en waerde wort gezegent:
Maer sonder mijn verblijf verlies ick dat genot:
Verstreck my selve een last, en aller vrouwen spot.

Eneas. Ick ben nieuwsgierig om soo vremt een wedervaren
Te weten: wilme 't werk, gelijck het leyt, verklaren:
Gy kent mijn hart: indien ick u met hulp of raet
Kan bystaen: maeck op my, en mijne gunst vry staet.

Ser. 'k Blijf eeuwig aen de Vorst verbonden. Gistren morgen
Scheen me uw' Paleys, doen 't viel, geen leven meer te borgen
En die gevreesde ramp was d'oorsaeck mijns gelucks:
Want Anna, die my lang gemint had, kon soo flux
D'ontsteltheyt van haer hart door 't veynsen niet verwinnen,

Gelijck voor heen: en gaf haer overwonnen zinnen
Heel klaer te kennen, door haer kermen en geklag.
Soo dra sy hoorde, dat ick overrompelt lag:
Niet beter wetende of ick wis geraeckt om 't leven;
En heeft haer droefheyt voort soo vollen toom gegeven,
Dat, toense my vernam geworstelt door 't gevaer,
En hare suchten graeg herroepen had, de maer
Van mijn geluck, haer liefde, al 't hof was door gevlogen:
Soo datse 't eyndelijck met neêrslagen oogen
Moest toestaen: daer ick self het naeuw gelooven kon.
Gy kunt wel denken Vorst, dat sy myn hart stracks won.
Eneas. Haer schoonheyt, staet, en gunst, haer deugt, haer geest, en (oordeel
Belooft Serestus veel te veel geluck, en voordeel,
Als dat hy 't met de voet sou stooten: neen, blijf hier.
Geen goôn gebieden u te vluchten, of het vier,
Dat onse Schepen dreygt, te vreesen. Ick moet swerven
Op zee, en mach van hen noch lust noch rust verwerven
Sy zijn voor my alleen en mijn gebeden doof
Ick mach niet houden, dat ick toesegge, en beloof:
Aen andre wort het niet verboden. Ga, getrouwe,
Verbly uw' Anna, laet Eneas in sijn rouwe?
Gy steurt me slechs: ick moet alleen zijn, om te sien
Hoe ick meê, naer het geen de goden my gebiên
Best schicke. Maer wat 's dit?

IV TONNEEL.

Kloantheus. Eneas. Serestus.

DEn hemel hou gestadig
Den Vorst in sijne hoede, en sy sijn volck genadig.
Eneas. Wat is'er gaens? spreeck op. Hoe komt ge hier soo laet?
Kloanth. Achates sent my hier, om u den droeven staet
Van 't oproer; dat hy niet kan stillen, te doen weten.
Een deel der Vlote is van een ydle vrees beseten,
En wil met kracht aen Land.. Sy mompelen: men brouwt
Niet goets aen 't hof: om dat de Vloot sich hier noch hout,
Die, lang gereet, soo schoon en wint voorby laet waajen.
En 't is niet moog'lijck haer met moorden meer te paajen.
Een brant dreygt onse Vloot, ten sy men steecke in zee:
Het vuurwerck van de Stad, en fackels sijn alreê.

Soo schreeuwense. Anderen is hart en hoop gewassen:
Maer niemant wil op het bevel der hoofden passen.
Men heeft een vuurstrael uyt den hemel dalen sien
Ontrent uw' tente, en weêr opvaren. Dit bediên
Wil yeder uyt uw mont verstaen. Om hen te stillen,
Veynst sich Achates goet te vinden, watse willen:
Belooft de vreesende, eer den dag kriekt, van het land
Te steken, en u self te halen hier van strant:
Vier mannen heeft hy uyt den andren hoop doen lesen,
Om u te vinden. Hy sal hier soo daedlijk wesen:
Maer zeyme in 't heymlijk: ga, Kloanus, en vertel
De Vorst dit ongeluk, op dat den helt sich stel
Na tijdsgelegenheyt. Ga al uw' best voort draven
(Terwijl ik Mnestheus aen het strand zend) na de haven,
Om 't volck te lichten: want de trouwste heeft men daer:
Misschien is hunne hulp hoognodig in 't gevaer.
Dit is mijn last. ik ga

V. TONEEL.

Eneas. Serestus.

WAt sal dit endlijk wesen
Serestus?

Ser. Volg 't bevel der goden sonder vresen.

Eneas. 't Bevel verbiesme eylaes! het houden van mijn woort.

Ser. 't Onschuldigt u nochtans.

Eneas. Sy heeft het niet gehoort,

Ser. Sy moet sich door 't geloof, des noot, te vreden stellen.

Eneas. Hoe sal sich de verliefde en valsch verleyde quellen?

Ser. Gy quelt u lichtlijk meer, grootachtb're Vorst, als zy.

Eneas. Sy lijt te veel, soo sy soo veel lijt, als ik ly.
Het is een vrouw.

Ser' Sy kan soo veel te beter veynsen.

Eneas. D'onnosele heeft noyt haer binnenste gepeynsen
Voor my verborgen. Ach! zy minde my oprecht;
Noyt was 'er arg in haer.

Ser. Het zy, gelijk gy segt;
Den hemel wil dees min niet zegenen.

Eneas De goden
Doenme ongelijk.

Ser. Ay volg gehoorſaem hun geboden,
En laſter niet, laet af van ſchelden, ay laet af;
Ten zyge wil, dat u hun haet volgt tot in 't graf.
Daer komt Achates, Vorſt, bedenk u, en doe blijken,
Dat ramp noch ongeluk een helt kan doen beſwijken:
Bedwing u.

VI. TOONEEL.

Eneas, Achates, Screſtus.

Eneas. Kon ik ſlechs. Achates, wellekom.
Dus in de nacht verſelt: ontdekme de waerom
Van uwe komſte.
Ach. O Vorſt, men heeſt een ſtrael vernomen,
Die yder oordeelde in en uyt uw tent te komen,
Wiens licht de nacht herſchiep in eenen vollen dag:
En wy, nieuwsgierig, wat dit groote wonder mag
Beduyden, komen, hier, om 't uyt uw' mont te hooren.
Verſchoon ons, dat we uw ruſt in dit geval verſtooren.
Eneas. 't Is my van herten lief, dat yeder zorge draegt
Voor 't geen hem raekt, daer hy met ons ſijn leven waegt,
Deez' vuurſtrael was Merkuur, die neêrdaelde uyt den hogen,
En derwaerts weêr vertrok in uwer aller oogen.
Dit was ſijn boodſchap, op, Eneas, op: de wint
Verdagvaert u in zee, eer 't morgenlicht begint
Den dag te melden, die u niet ſtaet af te wachten,
Het is hoog tijd. Span nu uw' herſſens in en krachten;
Uw volk mag hopen op een beter Vaderland
Dan Troje, als 't ook zijn vlijt en moed te ſamen ſpand;
En of u ſchoon gevaer en arbeyt ſal ontmoeten,
Zoo worſtel daer door heên: het loon ſal 't al verſoeten.
Dit ſprak de God, en trad daer meê ter kamer uyt.
Nu weet gy, helden, wat dit groote licht beduyt.
Gy kunt het melden aen uw mackers; en met eene,
Hoe noodig 't is, dat elk ſijn plicht betracht. Gaet hene.
Zoo haeſt de mannen, die ik lichte doe van ſtrand,
En haven, ſcheep zijn, ſal men ſteken van het land.
Ik kom ſtrax in de vloot. De taerling is aen 't rollen;
De kans is wankelbaer; maer mijne ſinnen hollen.
Achates, ſtame by met uwen wijſen raet;

En onderſchoor de ſwacke.

Ach. Ick bidde, uw' hoogheyt laet
My alle ſorg, op 't hoogſt, gelijck ſig ſelf, bevolen;
En kom ſlechs ſcheep.

Eneas. Vaer wel, Sereſtus; ick ga dolen;
Gy weet uw Vaderlant. Vaer wel, geniet u heyl
In vreugd, en vreê.

Ach. Soo gaet Sereſtus niet meê t'zeyl?

Eneas. Hy kan ſich nergens meer als aen dit Hof vergrooten.
Vrouw Anna mint hem. 't Is tuſſchen ons beſloten,
Dat hy hier blijven ſal en altijt Trojens vrint;
Indien 't Achates ſoo als ick geraden vint.

Ach. De goden vinden 't goet; ſou ick het tegen ſpreecken?
Hun wil is door de mont uw 's broeders dus gebleecken:
Wat u Sereſtus ſal verſoecken, ſta 't hem toe:
Op dat hy tegens ſijne, en uwe wil, niets doe.
Kartago moet door hem den gront ter opkomſt leggen,
Gelijck Italien door u.

Eneas. Was dit ſijn ſeggen?

Ach. Is 't u vergeten?

Eneas. Ach! 'k heb ſoo veel in mijn hooft.
Gezegende, ga heen.

Ser. O Vorſt, uw druck verdooft
Mijn vreugd.

Ach. De tijt verloopt; en met de tijt uw zegen.

Eneas. Sereſtus, ach! gy ſiet, hoe alles is gelegen;
Ga, boodſchap Dido, dit 's mijn bede, 't geen gy zaagt,
En hoorde: hoe my hare en mijne liefde knaegt.
Vaer wel.

Ser. Vaer wel, mijn Vorſt. Den hemel ſtiere u zinnen.
Om eerſt u ſelve, en voorts Italien te winnen.

VII. TOONEEL.

Een Galdery, die op zee uytſiet.

Sereſtus. Barce.

Seſt. OP, op.

Barce. Wie nadert hier ſoo diep, tot aen 't vertreck
Der Koninginne?

Ser. Ick ben het Barce, vlieg en weck

Vrouw

Vrouw Dido op.

Barce. Sy rust maer even

Ser. Steur dat rusten.

Geen rust noch slaep sal haer, als sy my hoort, meer lusten.

Barce. Hoe, is'er onraet?

Ser. Al te veel.

Barce. Seg my de saeck:

Ick sal 't Mevrouw, soo dra haer allereerste vaak

Wat over is, bedaert verhalen, en met zinnen.

Ser. Ga, weck de Koningin; of ick treê selve binnen.

Stokoude, u sorg streckt hier tot nadeel. Barce, ga:

Of anders sweere ick u haer bittere ongena.

Barce. Ick heb de Koningin geweckt: sy komt.

VIII. TOONEEL.

Dido. Serestus. Barce.

WAt is'er (wisser

Te doen? wat brengtge? ach! 't is een droeve maer geen

Bescheyt ken my uw tong doen weten, als uw oog,

Waer is de Prins?

Ser. Mevrouw, ick liet hem op het droog.

Aen strand.

Dido. Waer is hy nu?

Ser. Hy ylde na sijn Schepen.

Maer 't heldenhart was hem tot aen de doot benepen.

Ga heên, Serestus, sprack hy, seg de Koningin,

Het geen gy hoort en ziet; ick wijck haer niet in min.

Maer dit uytdruckelijck bevel; dit klaer verschijnen

Van godt Merkuur op 't nieuw; en 't oproer van de mijnen

Verjaagtme. Ay, seg haer, wat mijn droeve ziel al leê

In dees geschapenheyt.

Dido. Soo is sijn Vloot in zee?

Ser. Ick vrees 't Mevrouw.

Dido. Op, op, lijfwachten, Edellieden;

Verraet, verraet. Sou ons een vreemdling dus ontvlieden,

En triomferen met mijn schande, als met een buyt?

Brengt wapenen; burgers, op; de heele stad valle uyt,

Den schender na, met vuur en toortsen; brant sijn kielen,

Maeck zeyl, belet sijn vlucht; en gaet sijn Vloot vernielen.

IX. TOONEEL.

Anna. Dido. Sereſtus. Barce.

Anna. MYn Suſter, wat begintge?
Dido. In 't harnas, volgt den ſchelm.
Waer blijft mijn volck. Ik ſal hen voorgaen reyckme een helm
En ſchilt: in Didoos vuyſt voegt ſpeer en oorlogs hamer.
Anna. Gy raeſt; en zijt hier niet in 't velt, maer voor uw' kamer
Bedwing u; 't helpt doch niet hoe zeerge u ſelf ontroert.
Dido. Helaes! wat ſeg ick? en waer ben ick hier? hy voert.
Mijn zinnen mede. Ick ben te laet op, o bedrogen,
Verlaten Koningin! toen 't was in mijn vermogen,
Toen ick hem mijne min, mijne eer, mijn rijcksſtaf gaf,
Toen kon ick deſe ramp voorkomen ſonder ſtraf.
Is dit dien berger, van ſijn vaderlijcke Goden,
Die met de heyligheyt van Troje quam gevloden,
En droeg ſijn Vader, uyt dien brandt weg, op ſijn hals?
Wat lette my, dat ick den ſchelm, eer hy my valſch
Leyde om den tuyn, niet liet in duyſent ſtucken kappen?
Waerom liet ick niet ſelf Askaan het bloet aftappen,
En zette hem gebraên den wreeden Vader voor?
Maer lichtlijck had de kans gedraayt: ſijn macker 't ſpoor
Van ſijnen val ontdeckt. Wat was'er aen bedreven?
Wat had het my geſcheelt, die langer walg te leven?
Ick had ſijn tenten, en mijn ſtad in brandt geſet:
Geſneuvelt zeegerijck, als ick de Vader, met
De zoon, en dus 't geſlacht had konnen neder maecken,
En een gewenſchte doot op hunne lijcke ſmaecken.
Nu, die meyneedige acht ſijn ſtraf te zijn ontvloôn.
Gedult!
Ser. Mevrouw, het wiert hem van Merkuur geboôn.
Dido. Wie zag dien God?
Ser. Ick heb hem ſelf ſien neder dalen.
Hy ſtreefde my voorby, gelijck de wint, Sijn ſtralen
Ontdeckten hem aen al het Bootsvolck, dat de wacht
Bevolen was: ſoo dat het midden in de nacht
Aen 't muyten ſloeg: en dwong den Vorſt in zee te ſteecken:
Wiens hert van ongeneugt en droefheyt ſcheen te breecken.

Dido. Hy is dan weg!
Anna. Bedaer, mijn Suster: 't moest geschiên.
Ser. Mevrouw ach! had gy dien mistroostigen gesien;
Gy had, in plaets van wraeck, en straf, uyt mededogen
Den helt vertroost; en hem self tot de reys bewogen.
Anna Ay geef de reden plaets, Mevrouw en leg de schult
Op 't nootlot, niet op hem.
Dido. Gedult, mijn ziel, gedult.
Anna. Doet als Eneas: tracht u selve te verwinnen.
Dido. Seg liever, dat ick hem noch hoorde te beminnen.
Anna. Ick rade alleenlijck, dat gy hem, en lief, en leet
By hem gehad, doch dus u selve niet vergeet.
Volgt gy der Goden wil, hy volgde hun geboden.
Vergeet den vluchtigen, gelijck wel eer den dooden.
Geen Buurvorst, of hy haeckt, en snackt naer uwe min.
Waer denktge om?
Dido. Hoe men dit vergeten best begin.
Anna Doet sijne beeltenis voor eerst uyt uwe kamer.
Dido. Ick heb een nader weg gevonden: en bequamer
Dan uwe raet. Hoor toe: d'ontrouwe sal hier door
Weêrkeeren met berouw; of ick, die hem verloor,
Met eene mijne liefde, en heuchenis verliesen.
'k Sal offren! en daer toe een Priesteres verkiesen,
Die onlangs aen het eynde, aen d'andre kant der zee,
Daer Phebus gaet te bedde, onsegb're wondren deê:
Die by 't Massilisch volck het heyligdom bewaerde
Van Hespers dochteren: en kerck, en bosch, en aerde,
Daer 't gulden ooft wies, door het koestren van een Draeck
Beschermde. Dees Papin vermeet sich, liefde en wraeck
In yemants hert, wie 't zy, te wecken door haer dichten.
De minnezorgen kan sy bannen, en verlichten.
Den loop der beecken, en der starren stut sy pal:
Ja dwingt hen ruggelinx te keeren. Sy kan al
De macht des jammerpoels op vloecken: en de schimmen
Door tovervaersen uyt hun doncker graf doen klimmen.
De boomen wandelen, wanneer sy wil. En d'aerd
Loeyt onder haren voet, en sweet en beeft vervaert.
Dees sal my helpen. Maer, ick sweer u by de Goden,

En by u leven: hadt ick 't niet soo hoog van nooden;
Ick diende my niet van de Tovery, en haat
Die konsten: die nu zijn mijn troost en toeverlaet.
Op dat ick dan tot asch verbrande sijn geschencken,
En alles wat my aen den schender kan doen dencken,
Soo ga, mijn zuster, maeck, dat my een stapel hout,
In 't bosch hier buyten, werde in d'openlucht gebouwt.

Anna. Soo zuster; dit ga wel. 'k Was dadelijck verlegen:
Nu schep ick vrolijck moet.

Dido. Ick sal daer op den degen,
En lijfrock leggen: des ontaerdens schildery,
Die my soo seer behaegde: en 't huwelijcks bed, dat my
Soo dier staet. Alles moet een heylig vier verteeren:
Ick hem vergeten, of hy schaemroot wederkeeren.
Ay zuster, stel my dit in 't werck: den dag breekt aen:
't wort helder aen de kim: de dootverw van Diaan
Melt Phebus aenkomst. *De zon komt op, en de maen gaet onder.*
Daer verschijnt hy uyt sijn zalen,
En schenck de waerelt milt het gout van sijne stralen.
Helpt Goden! *Sy siet de Trojaense Vloot in 't verschiet weg zeyle.*

Anna. Suster, wat ontstelt u weder?

Dido. Ach!
Ach! was ick eeuwig blint, of wiert het nimmer dag!
Schou, suster schou, hoe trots der vlucht'ren zeylen swellen,
Gelijck hun hart, voor wint. Wraack goden!

Anna. Dit ontstellen
Baart uytstel van den dienst des offers. Ay hou moet.

Dido. O hoon! ô spijt! ô ramp!

Anna. Bezadig u gemoet.
En offer slechs, op dat uw leven eenmael ende.

Dido. Soo sal ick zuster, en den eerdief, die my schende
Vergeten. Ga slechs heen, voldoe mijn bede; en maeck
Den stapel rede. O goôn! gy weygert my de wraeck:
Begunstigt zijne vlucht: en veylt ons dus uw wetten
Voor hemelsch recht: maer sult dees' handen niet beletten,
Dat ick my selven rechte: en straffe met een doot,
Die mijn vergrijp verdient. Wat toeftge in desen noot,
Mijn suster?

Anna. Uwe druck snijt my tot in het herte,]
En houd my hier.
Dido. Helaas! dus koestert gy myn smerte.
Anna. Ick ga dan zuster, en volbreng u last.
Ser. Ick ga
U derwaerts leyen.

X. TOONEEL.

Dido. Barce.

Dido. GY, mijn Voester, spoey u dan
Na d'oude Priesteres. Dat sy my strax koom vinden.
Voester. Ick vlieg, mijn Koningin.

XI TOONEEL.

Dido.

ONnosle van vrinden,
Hoe dwaelt uw' yver! ôch! hoe swaer valt haer de gang.
'k Vrees, dat gy beyde u dienst vervloecken sult eerlang:
Als mijne doot my sal ontslaen van alle rampen,
En sorg, en kommer, die my, elcks om 't seerst, bekampen.
Ja sterf; wat hooptge in desen staat,
Eldige, uytgestreecken vrouwe:
Dat u Hiarbas nu sijn trouwe
Weêr aenbiede? ach! 't is veel te laet.
Neen, stick, of smelt in uwe rouwe.
Hiarbas wraeck heeft doch uw doot
Bestemt; sy komt u op de hielen;
Want vlucht ick na der vluchtren kielen,
Wat toevlucht vinde ick in mijn noot
By die onmenschelijcke zielen;
Die alle weldaat, eer en gunst,
Soo valsch, soo goddeloos beloonen,
Laomedons geslacht; hoe toonen
U schelmeryen, datge kunst
En helde stucken maeckt van hoonen!
Wel sterf dan Dido. Dolle min
Verdient sulk eynde, en gy, mijn zuster,
Maakt u mijn lijkvier ongeruster;
Om dat uw dienst had deel daer in;
Wie was van mijn vergrijp bewuster?

Wie was meer oorſaek van mijn ſchandt?
Als gy, en uw rampſalig raden,
Dat my, het breyn met min beladen,
Helaes! joeg in den lichten brandt;
Deē naem en faem en eer verſmaden.
Ly dan geduldig deſe pijn;
Te leven, als alle andre dieren,
En buyten opſpraek, ſonder 't vieren
Van d'echt mag, ſoo het blijkt, niet zijn.
Naems inſicht moet de menſch beſtieren.
Die is verwaerlooſt: en de ſchim
Van mijn Sicheüs roept om wrake:
Wel, dat ik dan mijn leven brake:
By dien gehoonden nederklimm':
En dus aen mijn vergifnis rake.

XII. TOONEEL *Boſch.*

Anna, Prieſterin, Barce, Sereſtes, Melinde.

Mel. Gy komt van pas.
Prieſt. Waer ſal men offeren?
Mel. Hier ter ſteē.
Prieſt. Is 't offerhaude altaer, en alle toeſtel reē?
Anna. Dees ſtapel ſal 't altaer verſtrecken: deſe degen
En lijfrok d'Offerhande. Indien des hemels zegen
Dus niet te hopen is: ſoo ſtel ſelf naer uw zin.
Een koſtelijcker of bequamer offer in.
Prieſt. De goôn vernoegen ſich ten vollen met die waerde.
Zoo ſchoon een offer wierd hun noyt gedaen op aerde.
Anna. Waer toeft de Koningin?
Ser. Daer komt ſy aen, verſelt
Met de opperſte des Raets.

XIII. TOONEEL.

Bitias, Dido, Prieſterin, Barce, Anna, Melinde, Sereſtus.

Wy waren heel ontſtelt,
Maer macht-en radeloos. Niet een van ons dorſt ſpreken
Door wantrouw. 't Werck ſcheen door verraet en liſt beſteken.
Mevrouw, gy ſelve gingt niet van dien opſpraeck vry:
Om datme u miſte, toen de ſtadt in ſlaverny
Gevallen ſcheen; en ſtrant en haven van Trojanen,

Zoo wel a's desen hof, beset wierd. Wie dorst wanen,
Dat dit alleen geschiede, op dat men hun vertrek
Niet hindren souw.

Dido. Ik ken ons swakheyt: en 't gebrek
Van wetten, wapenen, manieren: en regeeren:
En hoopte op den Trojaen: dat die ons zouw verweeren,
Als eenig nabuur ons opkomen mocht. Maer 't schijnt,
Dat al mijn hoop van hier met sijne vloot verdwijnt.
Dies heb ik voor, den Goôn een offervier te branden:
Op dat een onweer hem weêr sende op onse stranden:
Of, kan 't niet zijn; dees dienst en offerhand gedy.
Het rijk ten voordeel. Blijf ons onder tusschen by.
Na 't offren dient men wel te wegen en te wicken,
Hoe 't met de Staet by dees verandring is te schicken.
Uw raet sal noodig zijn. Waer is de Priesterin?

Priest. Hier ben ik tot uw' dienst.

Dido. Is 't alles naer uw sin?
Dunkt u de tijdt bequaem; wat spelt ons 't weer?

Priest. Een zegen:
En grooter als gy hoopt. 't Gaet wel.

Dido. Reyk my den degen.
O ed'le kling! die noyt hing op een ed'le zy,
Doe nu een edel werk. Geef nu sijn schildery.
Gevaerlijcke oogen! ach! wel eer mijn minneflitsen,
Verstrekt nu prickels, om mijn dulheyt aen te hitsen.
De lijfrok. Schoone kas van soo een valsch juweel!
Gy dekte 't snoode hart, vermomde 't en had deel
Aen sijne schelmery. Nu 't bruytsbed. Zachte pluymen!
Uw koestring, u onthael, deê my mijn eer versuymen:
Vergeten, naem, en faem, behoorlijkheyt, en plicht.
O dons! hoe weegt gy my op 't harte, al schijnt gy licht!
Wat onrust ly ik niet, voor 't rusten op u veeren!
Zwaey nu het wierookvat: wijl wy de Goden eeren.
Gy, mijne zuster: werp u neêr ter aerde, en bidt
De Goden, dat sy doch begunstigen ons wit.

Priest. Zoo doe een yeder, eer ik wierook: ik sal mede,
Tot beter voortgang, eerst uytstorten mijne bede.

Dido. O bedde! ô kleederen! my waert, en aengenaem;

Eer 't nootlot my ontruckt u heer, mijne eer, en faam,
Ontfang mijn ziel! en helpme uyt al mijn leet, en lijden.
Ick heb mijn loop volendt; en blyde en bange tijden
Beleeft, en uytgeſtaen. Nu leg ick 't leven af.
Nu daalt mijn grootsheyt, macht, en eer, met my, in 't graf.
Een heerelijcke Stadt heb ick geſticht. wiens muuren
Soo prachtig rijſen, tot een ſchrick der nagebuuren.
'k Heb aen Sicheüs ſchim verplichte wraeck verſchaft:
Dien ſchelmſchen broeder 't ſtuck vergolden: hem geſtraft.
't Ging al naer wenſch: indien den Troyer aen mijn kuſten
Niet waer gelant; niet hadde ontvonckt mijn oude luſten.
Dat koſte my mijne eer. Wat beyde ick, dat het niet
Mijn leven koſte. *Sy ſteekt ſig doot* So, ſo ſluyt men ſijn verdriet:
Noch eens. Dus luſt het my te dalen na de ſpoocken,
En ſchimmen: want ick moet doch ſterven ongewroocken.
De wreede, als hy mijn lijck ſie branden, neem op zee
Dit blijde voorſpoock van ſijn heyl en voorſpoet meê.
Hervat! *Prieſt* Rampſalige! ach wat dulheyt komt u over!
Help! help! *Dido* Ga, triomfeert nu, eerdief herte-roover,
Aen uwe luſt ontbrack mijn doot alleen Ay my!
Anna Mijn ſuſter! is ons dit, door uwe veynſery,
Beſchoren? deſe ramp 't wit van uw offerhande?
Hebt gy mijn dienſt begeert; op dat ick deſe ſchande
Sou erven, dat ick u geholpen had ter doot?
'k Was dan onwaerdig, om een ſelve lot in noot
Met u t'ontfangen. Kan ick noch in 't leven blijven,
En ſien u ſterven? neen, ick ga my oock ontlijven,
En volg u. *Ser*. Hoe Princes! *Ann*. Laet los, laet los mijn hant,
Sereſtus. Dwing my niet te leven na de ſchand
Van deſe ſuſtermoort. Laet my begaen; ick wil ſterven.
Ick had het ongeluck, ons alle te bederven
Door mijne voorbarigheyt Wat houd men my? ick deê
Dees ſtapel bouwen; riep de Goden met mijn beê
Te deſer plaetſe. Laet my toe, haer te geleyen.
Die even ſchuldig ben, wil even ſchuldig ſcheyen.
Mel Mevrou, de droefheyt krenkt u ſinnen. Schant, nog ſchult
Sijt ge onderworpen. *Ser* Stil dit raſent onged[illegible]lt;
Mijn ziel; gy meerdert ſlechs door dit miſtrooſtig woeden.
Uw'

Uw' onheyl. Tracht uw' leet te dempen; niet te voeden.
Anna. Ach Dido! Dido! sie u suster noch eens aen:
Hebt gy noch leven, is u kennis niet vergaen.
Barc. Sy regt haer op. Men steun haer; want de kragt vergaet'er;
't Bloet overstelpt haer, door de wonden. *Anna.* Water, water!
Men wascht haer wonden, eer de ziel vervliegt, die ick
Wil vangen met mijn mont, in 't stervend oogenblick.
Barce. Sy siet u aen. *Anna.* Wat wil mijn suster? ach! haer oogen
Begeeren mijn geleyde. Ik volg u. *Ser.* Al uw poogen
Is vruchteloos, mijn ziel. Ick laet het nimmer toe
Dat uwe hant yets aen soo schoonen lijf misdoe.
Anna. Hy laet my sterven. Weest geen vyant van mijn eere;
Geen stoorder van de rust, die ick soo seer begeere.
Priest. Princes, laet af: stel u gelaten. Sie om hoog,
Den hemel opent sich! en sent een heldre boog
Van wolcken op der aerde. Een godheyt komt ons nadren.
Een diep ontsag doorkruypt mijn leden, en mijn ad'ren.
Men kniele eerbiedig: 't is des hemels Aertsgodin.

XIV, TOONEEL.

Juno daelt op wolcken, waer in sy Dido ten hemel voert,
Dido. Anna. Serestus. Barce. Melinde. Priesterin. Bitias

Juno. Verleyde, en jammerlijke bedrogen Koningin,
Ik daelde neder op de galm van uwe klachten:
Om uwe pijnen te verkorten, en versachten.
Men til d'onnosle, die vast zieltoogt, in mijn schoot.
Gy lijt voor uwe tijt een onverdiende doot.
U trouwe min doet my uw lof en lijf beschermen:
Uw jamm'ren, dat ick my genadig wil erbarmen
Des ongelucks, dat dit te recht mistroostig volck
Soo donker dreygde. Kom, rijs met my in dees' wolck.
Gy sult aen 's hemels boog de waerelt weêr verblijden
Met uwe glans een reex van noyt voleynde tijden.
En gy, Kartagers, let op mijn bevel. Hout moet:
Soo sal uw' dapperheyt met eere en overvloet
Gezegent worden. gy ten schrick van uwe buuren:
Opwassen: tijt en nijt doorworstlen, en verduuren.
Steeds overwinnen, waer 't uw sabel heene munt.

En ſchoon het Nootlot aen Eneas heeft vergunt,
Dat ſijn geſlacht de wet moet aen de waerelt geven:
Nochtans moetge onvermoeyt hen oogwit wederſtreven:
En ſien, waer 't mooglijk, te verſetten het beſluit:
Te maken, dat het kome op eene ſtorting uyt.
Daerom zy erffelijk in uw nakomelingen,
En ſijne, een bittren haet, te temmen, noch te dwingen:
Op dat, indien 't gebiet des waerelts endlijk moet
Aen hen vervallen, zy het koopen met hun bloet,
En ſweet, en arbeyt, en onzeggelijcke rampen:
En in dat groots beſit niet raken ſonder kampen.
Ja zelve moet hen uyt hun eyge vaderland
Een vyand opſtaen, en hun ſpits biên tegenſtand.
En werk verſchaffen: en hun ſmerten dus vergrooten.
Dewijl tot opgang van uw voorſpoet is beſloten,
Dat u Sereſtus ſal regeren: en ſijn trouw
Aen Anna geven, die hem zijn ſal tot een vrouw,
U tot een Koningin, en my tot zoo beminde,
En waerde een dochter, als ik immermeer bezinde.
Anna. Godin, wy vallen voor u neder in het ſtof,
Uyt plicht, en dankbaerheyt. *Ser.* Wy ſeggen eeuwig lof
Voor uw genade. *Bit.* Wilt ons altijd onderſtutten,
En met uw gunſt en hulp voor alle leet beſchutten,
Priſt. Men zuym niet. Junoos laſt moet ſpoedig zijn volbracht
Op dat men ſtrax daer op een offerhande ſlacht,
Gelijk ſoo groot een gunſt vereyſt van onſe handen,
Het vee moet, als ons hert, in heylige yver, branden.
Bit. Men treê na ſtad toe, om de leden van den Raet
Te doen vergaren, en het koninklijk gewaet.
De ſtaf, en rijxkroon aen uw' Majeſteyt te bieden.
Ser. Reyk my hant, Vorſtin. Ik ſal aen land en lieden
Doen kennen, hoe ik wil behartigen mijn plicht:
En u, dat ik niet leef, als door u lieve licht.
Niets, als de doot, dat my van volck en vrouw ſal ſcheyen.
Anna Mijn Bruydegom, uw oog ſal my alleen geleyen.
Bar O wonderlijke keer van 's warelts loop! de druk
Van d'eene teelt vaeck des anderen geluk.

UYT.

An

Pri

Bit.

Ser.

Am

Bar